

Рокъ XII. Скрантонъ, Па., Четверъ 10-го Марца, 1904. Число 10.

Vol. XII. Scranton, Pa., Thursday, March 10, 1904. No. 10.

Водозва.

ВП. Панове секретаръ!

Якъ вѣдомо Вамъ, наближаєсь Головна Конвенція, котра вѣдбудєсь въ Шамокінъ, Па. Понеже § 17 статутѣ Р. Н. Союза пѣдъ буквою в) наказує, що кождый членъ має заплатити 25 с. на выдатки Головної Конвенція, проте взываю Васъ всѣхъ застосоватись до повѣщеного параграфу и вже зъ початкомъ марца б. р. стягати вѣдъ Вашихъ членѣвъ по 25 ц. Тымъ самымъ прошу вырѣвнати всѣ залеглы довгы за значки Р. Н. С., книжочки платнич и статуты. Особистыхъ, въ той справѣ, листѣвъ, не буду розсылать. Информации, що до выбору делегатѣвъ оголошу познѣйше.

Зъ глубокимъ поважанємъ

С. Ядловскій,
гол. секретаръ.**ОГОЛОШЕНЕ.**

ВП. П. СЕКРЕТАРЬ СОЮЗА!

Прошу разъ на все собѣ запаматати, що грошѣ належачы до Р. Н. Союза выписує ся на имя: Alex Sharshon, treas., Shamokin, Pa., а не на мое имя, только тѣ монѣ ордерѣ и чеки выписанѣ на имя Alex Sharshon засылайте просто до мене а я самъ вѣдощлю до касієра.

С. Ядловскій,
гол. секретаръ.**Бачность Русины!**

Головныи Народныи Комитетъ пригадує всѣмъ Русинамъ, що всякѣ приватныи колекты разъ на все суть знесенѣ и выключенѣ на пѣдставѣ ухвалы всенародного вѣча въ Йонкерсѣ, Н. Й. зъ д. 26 нов. 1903, що бы вже разъ зрѣбити конецъ рѣзнымъ надужитямъ, непотрѣбнымъ выдаткамъ на колекторѣвъ, тренѣ и полученѣ експенса, та рѣзнымъ невыгодамъ а часто и даремному траченю часу и здоровья.

Рѣвночасно упрощає ся всѣхъ священниковъ, учителей, бизнесменѣвъ и взагалѣ всѣхъ свѣдомыхъ и

щирыхъ Русинѣвъ, збирати при всякой оказіи жертвы на Народныи Фондъ въ Америкѣ, тымъ больше, що вже 15-го септембра 1904 має ся отворити Руску Бурсу (Институтъ Науково-Выховавчий) въ Нью Йорку при помочи Нар. Фонду! — Хто бувъ бы ворогомъ Народного Фонду, той оказавъ бы ся ворогомъ бѣдной нашої америк. руской молодѣжи а тымъ самымъ цѣлого руского народу!

Числимо въ Америкѣ около 400 тысячъ Русинѣвъ, нехай кождый жертвує рѣчно на Нар. Фондъ лишь одного бѣдного доллара, а водразу въ касѣ Нар. Фонду буде \$400.000 — буде зъ чого и Бурсу заложити, и новобудуючы ся церкви пѣдперти, и дѣткеныхъ нещастемъ поратувати, ще й до старого краю не трохи пѣслати, въ хвили, коли лютыи ворогъ тамъ зъ цѣлымъ завязатемъ на знищенє нашего народу настає.

Тожъ зъ Богомъ впередъ! Збирайте и складайте жертвы лишь на Рускѣи Народныи Фондъ въ Америкѣ. Чеки, монѣордерѣ, драфты належить выписувати на имя касієра: John Glova, Excelsior, Pa. и присылайте до секретаря на адресу: Narodnyj Fond, P. O. Box 108, Jersey City, N. J.

Вѣдъ головного Народного Комитету въ Америкѣ. Николай Стефановичъ, предсѣдатель, Иванъ Глова, касієръ, Николай Пѣдгорєцкѣи, секретаръ, Гавр. Дзядикъ, Николай Струтинскѣи, Алекс. Трѣмбачъ, Алекс. Улицкѣи.

НОВИНКИ.**КАЛЕНДАРЬ.**

Марець.	
10	Ч. Порфирій
11	П. Прокопій
12	С. Василь Субб. усопш.
13	Н. 3 Поста. Кассіанъ
14	П. Евдокія
15	В. Теодотъ
16	С. Евтропій (Средопост.)

— ГРѢЗНЫЙ огонь выбухъ онѣгда въ Рѣчестерѣ, Н. Й. и знищивъ цѣлый осередокъ мѣста. Згорѣли найбогатѣи склєны, склады,

гетель и пѣдприємства на просторони двохъ акрѣвъ. Шкода выносить около 5 миліонѣвъ долларѣвъ.

— Въ Канѣ Гарборѣ, Н. Й. згорѣли въ томъ самѣмъ часѣ будѣвлѣ почтового уряду, маринарскѣго банку и асекураційного товариства Mutual Insurance Co. Шкоду обчислено на 400 тысячъ долларѣвъ.

— Минулого тыжня упало жертвою пожєжѣ цѣле мѣстечко Николсонъ, Па. Огонь знищивъ въ нѣмъ загаломъ 170 домѣвъ, костель, школу и кѣлька штѣровѣ. Шкода лишь въ малѣй части обезпечена, доходить до 400 тысячъ долларѣвъ.

— Въ мѣстечку Бракпортъ, коло Рѣчестерѣ, Н. Й. згорѣла велика фабрика фортепьяновѣ фирмы „М. С. Феликсъ Пяно Ко.“ Огонь запѣдѣлявъ ту на 150 тысячъ долларѣвъ шкоды.

— Дня 2 марта засуджено въ криминальномъ судѣ въ Питсбургѣ знаного Александра А. Вислоцкого на \$60 кары и 6 мѣсяцѣвъ до дому робѣтъ (workhouse) Се есть той самый А. А. Вислоцкѣи, що въ 1902 р. опѣкувавъ ся всѣми хрупчыми Питсбургскими и бувъ покровителемъ отпѣвъ духовныхъ Ө. А. Обушкевича и Ивана Сабова въ ихъ „общихъ дѣлахъ.“ Якась жєнщина, Джєси Лємаръ внесла двѣ скарги противъ того Вислоцкого о крадѣжѣ двохъ перстєнѣвъ и куфра; судъ узнавъ го виннымъ и оголосивъ таку кару. Що Ө. Обушкевичъ скаже на то?

— РУСКЕ товариство гимнастичне „Сокѣль“ у Львовѣ намѣряє выбудувати свой власныи дѣмъ. Въ сѣй цѣли выдавъ Сокѣль облигаціи 10—короновѣ, котры мають бути силаченѣ до 10 лѣтъ. Хто бы хотѣвъ купити таку облигацію одну або больше (значитъ позичити „Соколови“ 10 коронъ або больше на будову его власного дому), зволить зголоситись на ад-

ресу: Тов. „Сокѣль“, уліця Пѣдвале 77, Львовѣ, Galicia Austria.

— ЦѣНА пшеничной муки пѣдскочила послѣдними днями о 10 центѣвъ на бочцѣ. Така забѣганка прѣйшла трѣстови млынѣвъ у Мінєаполисѣ, Мин., а ты народе плати!

— УГОРСКѣи рѣки Тиса и другѣи выступили зъ берегѣвъ тай надѣлали богато шкѣды въ мармароскѣмъ комитатѣ. Найбольше потерпѣли села Ростокъ и Липоша.

— КОЛО парку Линкольна въ Патерсонѣ, Н. Дж. выскочивъ изъ шинъ переповненныи людьми вагонъ электричного трамвая и разбивъ ся на куснѣ. Зъ 27 осѣбъ, котры ѣхали у вагонѣ, нѣхто не вышѣвъ цѣло—всѣ были покалѣченѣи, деякѣи навѣтъ дуже тяжко.

— ВЕЛИКѣи страйкъ выбухъ на зєлѣзницяхъ въ Аргентинѣ. Страйкує загаломъ 15 тысячъ людей наслѣдкомъ чого застановлено цѣлый рухъ поѣздѣвъ. Зєлѣзничого шляху стережє войско.

— БУДИНОКЪ висконзінського сойму въ Медісонѣ, Вис. згорѣвъ до нащадку разомъ зъ урядженємъ, библіотекою, архивомъ и документами. Шкода доходить до 2 миліонѣвъ долларѣвъ.

— СИМИ днями розпочала ся робота въ трѣхъ копальняхъ углюной компаніи Лигай Вали, коло Шамокінъ, Па. наслѣдкомъ чого одержало працю около 1700 людей, переважно Русинѣвъ и Поляковѣвъ. Сѣ копальнѣ буди замкненѣи вѣдъ жѣвтя м. р.

— ВКРАЛИ трупа. Въ сєлѣ Петермизѣ, шариского комитату, на Угорщинѣ побѣили ся въ корчмѣ парубки и то такъ сильно, що одєнь зъ нихъ погѣиъ на мѣсци вѣдъ пастукѣвъ та ножѣвъ. Трушъ убитого лежавъ цѣлу нѣчь въ корчмѣ, та коли ранкомъ на

другѣи день прѣйхала судово лѣкарска комисія, чтобы прѣвѣрити цѣлу справу и зарядити слѣдство, убитый щєзъ безъ слѣду. Ажъ въ кѣлька годинъ опѣсля выявило ся, що убійники вкрали и сховали трупа, абы затерти слѣды злочину.

— МОНАКО збрѣтъ ся — чи не цѣкавє? Се саме княжество Монако, що не е больше вѣдъ доброго галицкого села, а его постѣи на армія выносила вѣдъ 1860 року ажъ 10 людей збрѣтъ ся теперъ. Вѣдъ 1 липня с. р. тамошная „армія“ буде побѣльшена до 80 людей. Князь Альбертъ хотѣвъ перевести ту реформу тихцѣмъ, безъ вѣдома загалу, але тамошная часопись „Niemoє gazet“ дѣзнала ся про все и затрѣвожена о загалныи миръ вдарила на алярмъ.... Здає ся одначє, що побѣльшенє арміи въ Монако не нарушитъ политичной рѣвноваги въ Европѣ, анѣ не надѣлає большого лиха на далєкомъ сходѣ...

— ОДЄНЪ Англієць взявъ за предметъ своихъ статистичныхъ обчисленѣ поцѣлуѣ, якими обмѣнявавъ ся изъ своею жѣнкою протягомъ 20 лѣтъ. Въ першѣмъ роцѣ супружого житя було ихъ величєзна сила, бо ажъ 36 тысячъ, сєбто майжє по сотни за кождый день. Въ другѣмъ роцѣ число поцѣлуѣвъ упало на половину, въ третѣмъ роцѣ бувало ихъ лєдѣи по 10 на днину а по пяти лѣтахъ цѣлувавъ ся нашъ статистикъ лишь двѣчи на день, на „добрыи-дєнь“ и „добранѣчь“. Вѣд-такъ ставали поцѣлуѣ чимразъ рѣдшѣи и рѣдшѣи, такъ, що вже не варта було ихъ и затыгати въ статистичныи выказы. Оттакъ проминає на свѣтѣ всѣо солодке!

ВАЖНЕ ДЛѦ НАШИХЪ ЛЮДЕЙ!

Повѣдомляємѣ, що въ сєлѣ Грозьовѣи, 21 кѣльометровѣвъ вѣдъ стации жєлѣзничной Коростєнко, повѣтъ добромилскѣи (Галичина) е выставленѣи частями на

продажъ двѣрєкѣи (паньскѣи) фѣльварокъ, що складає ся зъ 450 моргѣвъ орного поля разомъ зъ луками (сѣножатами) и 250 моргѣвъ лѣса. Поле д. добре, особливо такъ званѣи болоня надвигрянскѣи дуже урожайныи.

Сєло Грозьова лєжитъ въ дуже красномъ и здоровѣмъ положєню, чєрєзъ сєло лывє рѣка Вигорѣ. Намѣряючы приступити до парцєляци зволить удати ся писменно до: Рускѣи Гр. К. урядъ парохіальныи въ Грозьовѣи, почта Войткова, Jersey City N. J. 28 febr. 1904

Ник. Пѣдгорєцкѣи,
Секретаръ Народного Комитету.

До секретарѣвъ „Союза“!

Грошѣ за калєндарѣ треба посилати впрѣсть до редакци „Свѣбоды“. Хто пѣшлє грошѣ за калєндарѣ до касієра „Союза“ мусить намъ о томъ дати знати.

Всѣ калєндарѣ мусять бути розпрѣданѣи и грошѣ за нихъ вѣдосланѣи найдалѣ до конця марца 1904.

Три секретарѣ, що найскорше и наибѣльше калєндарѣвъ розпрѣдадутъ и найскорше заплѣють за нихъ грошѣ, дѣстанутъ красну нагороду.

Редакція „Свѣбоды“,
Box 353, Scranton, Pa.

The Anglo-Continental Travelling-Office (Англьѣо—континентальнє Бюро подорожи) 1400 Mc Kean Street, Philadelphia, Pa. доносить, що зъ днемъ 25. Фєбруара 1904 перєстало въ Філадельфії истнувати.

Хто заплє

Иванѣи Немєтовѣи докладѣи адресы Русинѣвъ и Поляковѣвъ пращючихъ по плєйзахъ въ Америкѣ, той дѣстане красныи дарункѣи.

John Nemeth, 457 Washington St., New York.

ДАРОМЪ ДѢСТАНЕТЕ!

Нову докторску книжку мѣстачу въ собѣ пѣиши информации и рады для мушнѣи, жѣвѣи и дѣтєи, сли пошлєте свое имя на адресъ:

P. O. Box 288, Madison Sq., New York.

— Хотите правѣвати ся, выставити кому повномѣчие, купити або продати мѣстѣи, дѣстати сплатѣи, скопѣтовати грошѣ вѣдъ „домнѣиловѣи“ або увѣдѣнѣи ся вѣдъ войсковѣи ексєдєрѣи, пишѣтъ до John-a Nemeth-a 457 Washington St. New York, N. Y. Вѣдѣи важъ всѣо зрѣбити и зъ пѣдѣлѣи и спѣро.

АНДРІЙ НЕМОВСЬКИЙ.

ЗУБЪ ЗА ЗУБЪ.

(Зъ часовъ Христовыхъ.)

Зъ польского перевѣтъ Мирославъ Стечинский.

(Конечъ.)

Священники и вчені скреготали зубами и роблячи заколотъ, старали ся заглушити слова его. Але Есей обертавъ ся до нихъ, розкладавъ руки и говоривъ:

— Чи-жъ вонъ не говорить правды? Чи такъ не е?

Молодой рабѣнъ робивъ на него незвычайно комыстне вражѣне. Страшивъ грѣшниковъ и ганивъ ихъ. Есей робивъ се прецѣнь черезъ цѣле жите. Молодой рабѣнъ справдѣ говоривъ противъ грѣшниковъ высокопоставленыхъ. Але для такого старця, якъ Есей нѣхто не бувъ высоко поставлений. Есей не завважавъ навѣтъ, що рабѣнъ грѣмѣвъ противъ головъ народу и противъ Синедріону. Передъ его старечимъ окомъ вырѣзняли ся рѣзницѣ, якъ творить майно, уроджене, становиче. Видѣвъ лишь людей, що дѣлили ся на грѣшниковъ и праведныхъ. Тому властиво не мѣгъ зрозумѣти сеи заѣлости священниковъ и законниковъ. Тимчасомъ звернувъ ся зновъ лицемъ до молодого рабѣна, що зъ огнемъ въ синихъ очахъ говоривъ поднесеннымъ голосомъ.

— Колѣна згинаете передъ Господомъ, але гадки вашѣ служатъ чортови и его силамъ. Берете опѣку надъ народомъ, але вовкъ меньше робить стратъ вѣчарни, чимъ вапа опѣка. На устахъ маєте слова повной мудрости и солодости, але рука ваша въ тѣни облуды суне-сь на поле грѣху, абы урвати его овочъ и спожити въ самотѣ. Ухилиєте чоло передъ Господомъ и его заповѣдями, але насупротивъ тихъ, що вамъ подлагають, надуваете гордо уста и ножами топчете Законъ. Правду кажу вамъ: милѣйшій менѣ птахъ на галузи або овечка въ чередѣ, чимъ вы и гордѣсть ваша! Милѣйшій менѣ цвѣтъ на хаци и листе на деревѣ, чимъ вы и ваша злоба. Птахъ спѣває Богови пѣню, рожа сѣе ему запахъ, а овечка тихо йде подъ вѣжъ жертвенный. Але вы сѣете въ душахъ заразу, а нѣжъ вбиваете въ сердца тихъ, котрыхъ выбравъ Господь!

Есей бувъ дуже зворушений, а навѣтъ заклопотаний. Въ додатку приключило ся, що молодой рабѣнъ говорячи про птахъ, овечки и цвѣты, звернувъ до него свои сини очи. Есей порушивъ ся, поднѣсь до чола дрожачу руку и майже дѣвочій румянецъ залаявъ его лице.

Середъ загального гамору и погрозы молодой рабѣнъ говоривъ дальше, а голосъ его набравъ силы якъ коли бы зъ душѣ его вѣяла буря и хотѣла змести операючихъ ся слухачѣвъ.

— Сынѣвъ вчите,—говоривъ—щобы слухали батьковъ. А якъ-же имъ се выкладаете? Чи злоба ваша не псуе сердце вѣдъ зараня и не вносить знищеня въ домъ молодецкій? Отсе давъ батько наказъ сынови, щобы чинивъ пося его волѣ. Сынъ оперъ ся словами, але по надумѣ сповнивъ волю батька, хотъ словъ своихъ не вѣдкликавъ. Другій сынъ горячо прирѣкавъ вѣтцевѣ, що волю его сповнить. Але вѣдѣйшовши на сторону, махнувъ рукою и вѣддавъ ся розривцѣ. Якъ же то вы розсудили, безперестанный судѣ? Котрый зъ нихъ—лѣпшій сынъ, чи той, що въ очи обѣцявъ, а потѣмъ махавъ рукою и не сповняе приказѣвъ, чи той въ якого устахъ е опѣръ, але добрыми дѣлами значить свою дорогу? Правду кажу вамъ: Милѣйшій буде Богови той, що страшить грѣшника и перестрѣгае его, а якъ той грѣшникъ упадае, вставляе ся за нимъ, чимъ той, що не мавъ для него милосердя, хотъ самъ больше заслуживъ на кару, чимъ засуженый. О Перушимъ, Перушимъ! Богъ на небѣ видитъ и мѣркуе собѣ все, якъ доглядае каждого ягнати на пасовищу, каждой цвѣтки, щобы не зѣяла, каждой ростинки щобы не всохла и каждой душѣ людской, щобы не вмерла!

Есееви пустили ся слѣзы зъ очей. Ему здавало ся, що молодой рабѣнъ промовляе просто до него. Старецъ приложивъ обѣ долонѣ до лица, а черезъ пальцѣ текли ему ясны слѣзы. Люде, стоячи зъ боку почали трукати ся лѣктами и шептати. Розжалоблене Есея вчинило такій наслѣдокъ, що дуже много зъ нихъ почали споглядати зъ честю на молодого рабѣна.

Але стоячи за старцемъ священники, вчителѣ и члены Синедріону, поднесли такій гамѣръ, що невозможно было слухати дальшихъ словъ бесѣдника. Тодѣ Есей вставъ, обернувъ ся до нихъ заплаканнымъ лицемъ, поднѣсь дрожачи руки надъ голову и тричи наказавъ мовчанку. Се тимчасомъ выстарчило. Настала тишина, бесѣдникъ снизивъ голосъ и почавъ выкладати Письмо. А говоривъ сими словами:

— Вы чули, що сказано: любѣ ближнего своего а ненавиди врага. И розрѣзнявало ся рѣдного вѣдъ свояка, свояка вѣдъ ближнього, ближнього вѣдъ пришельця и пришельця вѣдъ врага....

Есей почавъ нагло моргати очима. Слѣзы его обсохли. Перехиливъ ся трохи напередъ и надставивъ уха. А молодой рабѣнъ говоривъ:

— Вы чули, що сказано: око за око, зубъ за зубъ,

рука за руку, опарене за опарене, синѣсть за синѣсть и душа за душу. А карати мало ся не лишь чловека, що ударивъ въ злости, але й вола, що уколовъ въ заслѣпленю своимъ. А прецѣнь коли на вихоръ зѣрветъ ся вихоръ другій, чи буря не зѣбольшить? ся Або коли стеклыи чловека на рѣвно стеклого кине ся, чи вѣдъ того буде спокѣй суспѣльности и заховане заповѣдей? Сказано: зубъ за зубъ! А я вамъ кажу: прощайте провины врагамъ вашимъ, любѣ тихъ, що васъ ненавидятъ, а за вкупѣне зубомъ гнѣву, вѣддавайте приятельске обняте....

Есей скочивъ зъ крѣсла. Протеръ очи, поглянувъ на молодого рабѣна, якій ему нагло выдавъ ся цѣлкомъ иншимъ чловекомъ, не тимъ, що ганивъ и страшивъ грѣшниковъ, не тимъ, що борѣвъ ся зъ людскою немочю, але просто вчителемъ, що змѣнявъ текстъ, що поправлявъ Тору, що полѣпшувавъ Мойсея и розпочавъ войну зъ одинокою скарбницею духовою и вѣродостойною повагою—зъ Письмомъ.

Ще не бувъ певный, чи то не причуло ся его старому ухови, або чи то не звичайный промахъ бесѣдника. Але гамѣръ и погрозы, що перше були на его бажане притихли, озвали ся наново. Шумъ рѣс, якъ зближающій ся грѣмъ и выбухъ бувъ близькій. Але все те якъ бы лишь захожувало пришельця, бо почавъ говорити сильнѣйшимъ голосомъ, въ якомъ бувъ не лѣгшъ запалъ але й докоръ. А выкладавъ якъ-разъ такъ:

— Говорено вамъ: зубъ за зубъ. Говорено вамъ: вѣддай око за око. А я вамъ говорю: не бажай задля помсти ока ближнього твоего, але якъ горшитъ твое власне, то выбери его. И якъ рука твоя веде тя до злого, то радше вѣдѣтни еи, чимъ маєшь цѣлый гинути зъ причины грѣха. Зубъ за зубъ!... Чи-жъ Богъ и Господъ вашъ створивъ васъ на те, абы вы себе взаимно ранили и вбивали?... А коли поповнило ся одно вѣйство, то чи не досить вже нещастя?...

— Брепешъ, брепешъ, тричи брепешъ!—закричавъ Есей, подносячи кулаки передъ лице молодого рабѣна.

Настала велика замѣшанина, подчасъ якои Есей зѣмлявъ и треба его було на пошакъ вѣднести до дому. Якъ отворивъ очи и прийшовъ трохи до себе, казавъ вынести себе на дахъ и жадно, вдыхавъ свѣжій воздухъ, що йшовъ зъ гѣръ. Чувъ душнѣсть, але вона вскорѣ минула. Незабавомъ надлѣтѣло множество голубѣвъ, обѣли его зѣ всѣхъ сторѣнь, глядѣли въ его руки. Есей трѣбувавъ усмѣхнути ся, але только скрививъ ся гѣрько. Пославъ по зерно, а якъ принесли, сипавъ его въ задушѣ птичкамъ. Силы вертали. Але вертавъ такожъ гнѣвъ. Тимчасомъ голубы сѣдали ему на раменахъ а вѣнъ ихъ ласкавъ дрожачими руками и цѣловавъ по головкахъ. Ввойшли до него на дахъ декотри вчені и священники, щобы довѣдати ся про станъ его здоровья. Заразъ почали такожъ радити, якъ зловити того молодого рабѣна и звернули ся зъ питанемъ до Есея, якъ вѣнъ теперь гадае?

Есей, цѣлюючи по головкахъ и крилахъ бѣли голубы, шептавъ здавленнымъ голосомъ:

— Зубъ за зубъ, зубъ за зубъ!

Тодѣ сѣ вчені и священники наряджували ся ще, чи за таки зневаги и богохульства не належала бы ся кара смерти. И зновъ звернули ся до Есея, якои вѣнъ бувъ бы гадки.

Есей що-разъ пильнѣйше гласкавъ голубы, котри однакожъ подѣ его пальцами почали трѣпати крильцями и выривати ся. Але горнули ся инши. Пальцѣ старця почали корчати ся. Вчинивъ ся розрухъ мѣжъ птаствомъ. А Есей страшно выкрививъ лице и, вѣдповѣдаючи на питане, шептавъ якимсь тихимъ але свищущимъ голосомъ:

— Зубъ за зубъ.

Нагло крикнувъ, перекинувшись назадь и отворивъ широко очи. Лице его почервѣло. Жадно почавъ хлыпати устами воздухъ. Обступили его сильно занепокоеніи. Вѣнъ синѣвъ на лицѣ, даючи якій-сь знаки трясучою ся рукою. Оденъ зъ священниковъ нахиливъ ухо до его устъ, а Есей вышептавъ улѣтающимъ духомъ:

— Зловити.... Письмо!... Зубъ за зубъ!

Се були послѣдні слова того дивно доброго чловека.

Даромъ, нате воздухъ!

Той гарный электричный поясъ се обезпечене жита.

Вылѣчить вѣсь зъ ревматизму, нервныхъ и половыхъ недуговъ, атрофіи, болию почокъ и утробы та тяжкого уринованя; даромъ для каждого. Коли хочешь мати одѣтъ, пришли намъ свою адресу. Сю офицеръ робимо лишь на короткій часъ для розвозводженя и оновѣченя чудесного пояса. Знаемо, що вѣдъ тебе певно вылѣчить, а коли покушаешь, вѣримо, что не понехавши при всякій нагодѣ повѣсти своимъ знакомымъ про добрый приметы нашего пояса, а ти станути купувати его у насъ и нагородятъ тебѣ вѣрнѣйшу вѣрту.

Факты! Факты! Факты!

Подаемо низше кѣлька свѣдѣствъ нападѣвшихъ на насъ. Моемо сотки подобныхъ, та подаемо кѣлька наибольше интересныхъ: „Доншу вамъ отсымъ, що я одержавъ Монархъ. По его узнати, могу сѣло сказати, что вѣнъ вернувъ менѣ здоровья. Пасъ стоить вагу золота. Поручаю его каждому.“ — M. J. Gurtin, Philips, Nebr.

Вашъ пасъ вылѣчитъ мене, тожъ позвольте подякувати собѣ за се добро. — Нема сумнѣвъ, что лишь той пасъ освободитъ мене вѣдъ болѣзнь, что дослѣдували менѣ 16 лѣтъ, тому поручаю его всякому недужому. М. С. Наперъ, Тромбонъ, Кил. Коли хочешь мати пасъ, такъ пошля намъ свое имя и адресу, а одержавши его даромъ. — Душаемо ятъ говоримо. Адреса: Monarch Electro-Medical Institute, DEPT. P. C. 56—60 WABASH AVE., CHICAGO, ILL.

Листъ изъ старого краю.

Вовки въ овечьи шкурѣ.

Польська шляхта для своей работы на галицкой Руси потребуе такихъ законѣвъ, котри йъ ту роботу улѣкшували бы. О такіи законы стараеь вона черезъ галицкій соймъ, въ котромъ естъ всемогучимъ паномъ. Та на томъ не конецъ. Польскій паны хотятъ, абы выглядало, что хлопь самъ хоче такихъ законѣвъ, что вѣнъ самъ зъ власной волѣ пхаетъ голову въ паньске ярмо.

Недавно выдумала польська шляхта два такіи законы для поневоленя хлопѣвъ. Одинъ законъ—про рентовой оселѣ—мае на цѣли вытворити середнѣ х о л о п ь с к у посѣлѣсть, щось нѣбы малыхъ дѣдичѣвъ, котрыми были бы збанкрутованіи великіи дѣдичѣ, далѣ рѣжній паньскій заупники, вѣдтакъ Мазуры, спроваженіи зъ Заходной Галичины, а на конецъ и найбогатшій русскій хлопы. Интересъ у всѣхъ тыхъ „малыхъ дѣдичѣвъ“ бувъ бы зближенный до интересѣвъ великого дѣдича, и противный интересамъ мало-и безземельного хлопа, а выслѣдъ изъ того такіи, что въ политичной, національной и соціальной борьбѣ тѣ хлопы—„маліи дѣдичѣ“ ишли бы рука въ руку зъ польскою шляхтою. Сей законъ уже давнѣйше ухвалено въ соймѣ, а не ставъ вѣнъ закономъ лишь черезъ те, что задля якихъ тамъ правничихъ дробницъ центральне правительство його не затвердило.

Другій законъ—про бюра посередництва працѣ—ухвалено на минувшій соймѣ сесіи, а цѣль того: вѣддати рѣльныхъ работнико въ неволю дѣдичѣвъ.

Противъ отсихъ обохъ законѣвъ запротестували лише русскій хлопы и мѣсьскій работникъ, бо польскій хлопы дали ся перекопати своимъ шовинистичнымъ посламъ, что тѣ законы выйдутъ имъ на користь.

Теперь ходитъ о те, абы здавало ся, что русскій хлопы сами хотятъ тыхъ законѣвъ. Въ той цѣли розвинула польська шляхта хитру роботу. Маючи въ своихъ рукахъ Рады повѣтовъ, поразсылала вона (въ деякихъ повѣтахъ) за посередництвомъ тыхъ Радъ урядови поученя, что такъ рентовой оселѣ якъ и бюра посередництва працѣ суть для хлопьского стану дуже хосенный, о такожъ петиціи якій хлопы мають высылати до центрального правительства зъ просьбою о затвержене згаданныхъ законѣвъ.

Що-се значить, се зрозумѣе каждый, хто знае галицкій вѣдносины. Адже завдяки староствамъ и повѣтовымъ радамъ, вѣйтъ майже въ каждомъ селѣ хрунь, а такіи вѣйтъ въ всяку цѣну старатись буде сповнити те, что паны приказали. Такимъ чиномъ якесь число петицій зазгаданными законами мусятъ

влинути, а польська шляхта зможе опѣсля похвалити ся, что „почтивъ людек рускѣ“ самъ хотѣвъ тыхъ законѣвъ, якій вона выдумала.

А треба знати, что агітація противъ такой хитрой работы у насъ, въ краю анальфабетѣвъ, дуже тяжка, бо треба бы всюду агітувати живымъ словомъ, а те майже невозможно. На большій вѣча приходять звычайно лише свѣдомѣйшіи хлопы, а та найтемнѣйша маса на вѣча не ходитъ, газетъ не читаетъ и все даеь ся поддурити.

Москвофилы

помагають зъ усѣхъ силъ польскою шляхтѣ (кирини) народной работѣ на галицкой Руси. Отъ недавно розпустили вони звѣсьмъ брехливу звѣстку, что бувшій русскій послы хотятъ робити нову угоду зъ польскою шляхтою та что д-ръ Король, д-ръ Могильницкій и д-ръ Олесницкій были въ той справѣ навѣтъ у намѣстника. Се все очевидно неправда, але се звѣстку розтрубѣла заразы польська преса, а впрочѣмъ е й такой люде, что крѣмъ москвофильскихъ газетъ нѣчого больше не читають, ну и кирия все таки зробленъ.

Вѣдъ часу до часу москвофилы люблять удавати дуже побожныхъ та дбалихъ о добро греко-католической церкви, хочъ се публична тайна, что всѣ вони сприяють російскому православию. И такъ недавно кѣлька попѣвъ та свѣтскихъ интелігентѣвъ—москвофилѣвъ зѣ станицлавѣвской епархіи выбрало ся яко „депутатія Русинѣвъ“ до намѣстника поговорити про осаду станицлавѣвской епархіи. Якъ звѣстно, за епископѣвъ Пелеша и Куиловского москвофилы такъ загаздували ся въ станицлавѣвской епархіи, что уважають еи за свою власнѣсть и потеряють, что теперь на епископскомъ престолѣ засѣсти може не-москвофилъ. Тому то й ходили жебрати до намѣстника. Чи те что поможетъ,—побачимо.

Вѣче русского жѣноцтва вѣдбуло ся д. 12. с. м. у Львовѣ. На вѣчу зъявилось досить богато участницъ, головно молодыхъ дѣвчатъ, а на денномъ порядку были дуже важныя справы, якъ исторія жѣночного руху, жѣнка а суспѣльность, університетскій выклады, курсы для анальфабетѣвъ и т. д. Вѣче показало, что нашому жѣноцству не бракъ охоты до працѣ надъ собою и для русской суспѣльности, але бракъ имъ до того вѣдповѣдной освѣты, бракъ знаня куды ити, что робити. Двѣ референтки, и то найлѣпшій, въ послѣдній хвили вѣдкликали свои рефераты, а зъ того, что осталось, лише вѣдчитъ п. Лозенковой, выхованой въ Росіи, де жѣноча остѣта стоитъ дуже высоко, робитъ вражѣне дѣйство по важномъ працѣ, а все проче—было лишь патристично-

оентиментально - наивнымъ балакаемъ дѣтей.

Ячевидно, константукочи се, далекий вѣдъ робленя закиду руському жѣноцтву зъ сѣи причини. Не жѣнки-жъ винни, що ихъ жите такъ зложило ся, що вони меньше просвѣченї, меньше здатни до суспѣльной работы, а винна вся суспѣльность, котра ще й доси не хоче признати въ жѣнцѣхъ рѣвноправного зъ мущиною чоловіка, а бачить въ нѣй лише ляльку для свого мужа и машину для плодженя дѣтей.

Не вѣйти чогось, се ще не соромъ, и кобы лишь охота до работы, то все можна зробити. А наше жѣноцтво зачинає вѣдъ колькохъ лѣтъ проявляти чимъ разъ больше охоты до суспѣльной працѣ и сѣй обьявѣ приносить лишь честь нашому жѣноцтву.

Однакъ при всѣхъ симпатїяхъ для нашего молодого жѣночного руху мушу жѣноцтву одну обставину, котра лишъ може свѣдѣти про нашу малокультурность. Въ своѣй суспѣльной роботѣ наше жѣноцтво вѣдгороджуєть ся вѣдъ мушинъ якимъ дивнымъ хинськимъ муромъ. Отъ пр. и на послѣднѣмъ вѣчу... Зразу не хотѣли таки зовѣмъ мушинъ пустити на вѣче, а коли опѣся й пустили, то не давали имъ голосу въ дискусїяхъ. А чому? Адже въ сѣравахъ публичныхъ мущины могли бы не одно сказати, чо-го жѣнки не знаютъ гараздъ... То на балу можна зъ мущинами бавити ся, а на вѣчахъ не можна зъ ними поважно нараджувати ся надъ добромъ рѣдного народа. О скѣлько-жъ выше подѣ тымъ зглядомъ етоять хочъ бы росїйскї жѣнки, для якихъ въ справахъ публичныхъ е лишъ люд е?!

Найвысшїй часъ позбути ся тої малокультурности нашихъ прабабокъ!

16. лютого 1904.

М. Л.

РОСІЯ.

(Листъ 4.)

Якъ далеко посуваєть ся напередъ оппозиція въ Росїи проти истнующаго тамъ ладу, можемо судити по подѣяхъ, що сконились: 1) на „зѣздѣ дѣячѣвъ на политѣ жѣноцтвѣ на професїональнѣ просвѣтѣ“ та 2) на „Пироговскѣмъ зѣздѣ лѣкарѣвъ“ — себѣ-то на зѣздахъ, де брали участь интелїгентнї люде, принадлежнї большѣ-усяго до либералѣвъ. Що рушивъ до борьбы народъ — робѣтнїки, селяне, — то не диво, а що либералы спробували лѣтѣти, такъ то вже „знакъ часу“, бо досѣ вони звывали только поддизуватись, чѣтка ласки „зъ верху“, зъ трона, та носити дулю у кишѣнѣ, признаючи жѣ „для власть имущихъ“. А отъ теперь и вони заявили, що мають голосъ.

Я вже згадувавъ у попередньому листѣ, що замкнуто зѣздѣ технїчний за те, що члены його выпхали зъ зѣзду „громаду“ Степа-

нова. Теперь поповню цю звѣстку иншими, що надѣйшли за цей часъ. На зѣздѣ брало участь 2700 чоловікъ, котрї й рѣздѣлили ся на 13 секцій. Найчисленнѣйшою й цѣкавою що до ухваленъ була 10-та секція, де обговорювались sprawy поза-шкѣльной просвѣты робѣтнїковъ. До сѣи секцій вписало ся 800 особъ. Въ однѣмъ зъ першихъ засѣданъ ся секція ухвалила не звертатись до уряду, абы уладивъ ихъ просьбы, а просто минаючи урядъ, сповѣщати про свои резолюцїи земства, мѣста, рѣжнїи инстїтуцїи и запрашувати членѣвъ працювати въ дуцѣ постановъ — а ухвалила цю резолюцїю секція черезъ те, що урядъ зъ 50-ти постановъ попереднихъ зѣздѣвъ удовольнивъ только 2. Таке нехтоване правительства по росїйскимъ законамъ есть злочинъ, а зъ боку членѣвъ зѣзду то бувъ протестъ, демонстрація, бо все одно урядъ не попуститъ выконати що-небудь безъ його волѣ.

Зъ дальшихъ постановъ секцій важно зазначити: 1) потреба загальної просвѣты, 2) скасуванє цензуры, 3) потреба вольности робѣтнїчїхъ громадъ, 4) допускъ у высшѣ технїчнї школы усѣхъ, що кончили середню школу, безъ рѣжнїи національностей и полу. Усѣ таки резолюцїи приватна публіка, якої було богато на засѣданяхъ 10-ої секцій, зустрічала рясными оплесками, чимъ збѣльшувала вагу ихъ.

Найцѣкавимъ бувъ конецъ зѣзду. Коли його заборонено, то 300 членѣвъ зѣзду скомпанували протестъ зъ подписами проти самоволѣ уряду. А на вечерку, що вѣдбувъ ся 1-го сѣчня, взяли участь 600 членѣвъ, зъ котрыхъ було 500 вчителѣвъ та вчителькохъ народныхъ, а рѣшта молодѣжъ та литераты. На вечерку обговорювали богато справъ, даючи рѣчамъ ихъ власне ймена. Народнї вчителѣ говорили, мѣжъ иншими, про конечность организацїи для вѣдпору сваволь провинціальныхъ властей та для одностайної працѣ до вывѣленя края зъ подѣярма сучасного рѣжїма. Кончивъ ся вечерокъ революцїйными пѣснями та криками „геть самодержавє!“

Що до „Пироговского зѣзда“, то вѣнъ бувъ тежъ демонстрацїєю. На ньому, якъ и на першому зѣздѣ, ухвалили до правительства не звертатись зъ резолюцїями. Обговорюючи справу алькоголізму, зѣздъ высловивъ ся, що зъ нимъ можна бороти ся лише тодѣ, коли буде забезпечена вольность друку, зѣбранъ, особы. Зѣздъ зачепивъ и жидѣвскѣ пытанє и ухваливъ: „Пироговскїй зѣздъ звертає увагу на небезпечность и шкоду штучной концентрацїи жидѣвского населєня въ „кружѣ особлїости“ (въ чертѣ европейской особлїости), въ мѣстахъ, мѣстечкахъ Запада й Полудня, высказує свѣй протестъ зъ приводу забороны хорымъ

жидамъ корыстувати ся сѣльскимъ повѣтрємъ на дачахъ, санаторїяхъ и вважає конечнымъ дати жидамъ волю жити по всѣхъ усюдахъ.

Але найважнѣйшимъ було домаганє „гарантированного правопорядка“. Ця резолюцїя предѣдатель одказавъ ся перечитати, закривъ зѣбранє и наказавъ музїцѣ грати. Въ вѣдповѣдь на це почали свистати, до музїковъ хтось кинувъ столѣцємъ, публика заспѣвала „Марсельезу“ и почала кричати „геть самодержавє!“ На сходкахъ частїну публіки оточила полицїя, але черезъ якихъ 10—15 хвїлинъ выпустила жѣ.

Рушають по-малу й земства — мѣсцевї автономїи — и мабуть подѣ впливомъ часописа „Освобожденїе“. Такъ въ „Правительственномъ Вѣстникѣ“ — органѣ уряду пишуть: „Дѣятельность земскихъ закладѣвъ тверской губ. давно вже звертає на себе увагу правительства напямомъ невѣдповѣдающимъ змаганїямъ державного порядка... За останнї роки шкѣдливий напрямъ тверского губерніального земства ще збѣльшивъ ся, выявившись мѣжъ иншими, въ недоладныхъ мѣркуваняхъ на земскихъ зѣбранахъ та въ змаганяхъ... ити проти мѣсцевой власти. А за це фонъ-Плеве, міністеръ внутрѣшнихъ справъ, узявъ тверське земство та взагалѣ тверську губ. подѣ свою опѣку. подѣливши ся нею зъ губернаторомъ тверскимъ. Важно зазначити тутъ, що тверське земство найпоступовѣйше зъ усѣхъ земствъ. Ще за росїйско-турську войну, воно просило у царя, абы тоѣ давъ росїйскому народови те, що вѣнъ давъ Болгарамъ, тобѣ-то конституцїю.

Але по-рядѣ зъ тверськимъ земствомъ не треба минати такихъ земствъ, якъ отъ Ярославскѣ, що на сїхъ дняхъ поднесло царю „вѣрнопоподаннїческїй адресъ“ зъ нагоды войны зъ Японїєю.

(Конецъ буде).

* Просто кажуци — констатудїи.

ДОПИСИ.

Зъ Лемковщины.

Изъ жїтї лютого зъ давнѣйшихъ часѣвъ.

Неразъ то неодного чоловіка нужда, и тѣснота такъ привалить, що той и дыхати неможе. И робить бѣдняга, працѣю и досыть ся наробить якъ чорнїй вѣлъ а тотъ работа, тотъ забѣганє, жадной польги ему неприносить, такъ якъ бы глухого о що просивъ: глухїй глухими: вѣнъ не чує его просьбы, и помочи недає. Буває и теперь такъ въ неоднѣмъ мѣсцї, але я верну ся, до давнѣйшихъ часѣвъ, трийцять и больше рокѣвъ тому назадъ. Бувалоробить чоловіага на грунѣхъ и то не на малѣмъ грунѣхъ, але залєдво, на нужденне жите заробить; а

приодѣтись трудно. Бувало приїде Недѣлечка, треба бы поѣти до церковѣ а тамъ нема въ що одягнутись, якъ кажутъ, верхнѣй свѣтны нема, бо ще недоробивъ ся и посилає своего сынка або дѣвча, до сусѣдъ гульки позичити, бо инакше непѣйшовъ бы до перкви на богослужєнє. Але сусѣдъ якъ добрый за все давъ що попало, на иди до церкви! Но и мало по малу доробивъ ся при конѣцї и хлѣба и одежины; вже непосылає до сусѣдъ, мае свое. Але недовго натѣшивъ ся своимъ дорѣбкомъ. Покѣньчила ся польна работа наступила вчасна зима. Идє мѣй хлѣборѣвъ въ лѣсъ, рѣже, рубаетъ, ставитъ шаги, верхи; останки, галузе, возитъ къ домови. Наробивъ, направлювавъ ся вже и хлѣбець и одежина, и дрова на паливо. и на матерїалъ. Пришла тяжша зима, и вѣнъ каже: но, теперь мои дѣточкы, маємо и едно и другое, только дай Боже здоровья пожити. Але чоловікъ мѣрїть, а Богъ кулѣ носить, такъ и ему; не по его думкахъ пошло. Богъ инакше судивъ. Пришла слабѣсть на него девѣтьдневна, покашлявъ, покашлявъ покололи кольки, на девѣтый день зробило ся лекше, кольки уступили и капель только у грудяхъ захрипѣло и конецъ жїтїю. Такъ довго натѣшивъ ся своимъ дорѣбкомъ — оденъ рѣкъ неповный.

Мудрый полякъ по шкѣдѣ.

Було то давнѣйше, 19 лѣтъ тому назадъ. Були въ той часъ добры зарѣбки по копальняхъ нафтовыхъ. Оденъ парубокъ изъ села Мосценѣци, повѣту Лерлицкого, полякъ, зарѣбкувавъ въ Шарахъ въ копальни и ускладавъ гроша 170 зл. р. Бувъ на станцїи такожъ у поляка, а за все заглядывъ до корчмы. Господаръ бурду заказує ходити до корчмы, але той не слушає анѣ зневаги. — Перейшовъ ся на другу станцїю. Посѣщає ще частѣйше корчму, горѣвку и жидову дочку Суру, въ котрѣй на добре залюбивъ ся. Але жиды мають розумъ жидѣвскїй, они знаютъ якъ зъ полячкомъ газдовати; доки у него грошѣ, доти и кавалеръ нѣ корчмѣ и Сура закартує а якъ бракло грошей берутъ ся на способы. Намовили одного коваля за горѣвку, и написали на папери колька слѣвъ; зъ ковальомъ на радились и одного дня коли найбільше людей було въ корчмѣ, корчмаръ зъ ковальомъ выступаютъ посередъ корчмы и читають письмо по имени и назвиску того кавалера, що вѣдомо каждому, же Juzek Вос.: ютро має свою католицьку вѣру покинути а жидѣвску прияти, а по обрѣзаню має его зятѣмъ остатись.

Кавалеръ въ присутности много людей зъ вѣстуду и великой ганьбы не знавъ що робити, взявъ мотузъ, давъ драпака въ лѣсъ и повѣсивъ ся.

З лодѣй.

Дня 9 фебруара въ часъ ярмарку въ Горлицяхъ нашъ чоловікъ ту зъ другого села именемъ С. Хваликъ спрѣлавъ вебрика за 30 зл. р., або якъ на теперѣ рахубу 60 к. Якъ продавъ, пошовъ зъ торговища до мѣста купити гдєщо, але насампередъ хотѣвъ заповнити мѣшокъ, котрый вынѣсъ зъ собою. Идє просто на рынокъ где продають збѣже. Згодивъ чверть ишеницѣ и заплативъ 4 короны и 20 гл. а рѣшта грошей вложивъ подѣ кожухъ до кешенѣ. А поляки дває дивлять ся зъ боку и думаютъ чтобы ту зробити, абы грошѣ приїшли въ ляхавску кешеню. И безъ великого намыслу дрыливъ ляхъ ляха на Русина, а Русинъ поваливъ ся на мѣхи, а ляхъ руку подѣ кожухъ — лапсѣ грошѣ и въ ноги — пошовъ! Русинъ зачїмъ вставъ тай до кишѣнѣ, але кишѣня порожна. Хвативъ одного зъ нихъ, але не того, що грошѣ вкравъ. Той цю вкравъ щєзъ безъ слѣду; буде ляхъ заливавъ горло „вудкою“ и мастивъ солониною на „пальоне днѣ“ за ruskie pieniądze.

Часъ у насъ безъ снѣгу теперь и безъ морозѣвъ — часами перепадає маленько снѣгомъ, часомъ дощ легкїй, то зновъ вѣтеръ полудневый подує, высушить, и така у насъ зима того року. Ще недокучила нѣкому, только вѣтры полудневїй часами сильнїй зриваютъ ся.

Родѣльє дня 13 фебр.

А. Пижъ.

Зъ Вєгrevиль, Алта, Канада. На сѣй околици морозы скоро имѣли сего року, такъ що мало хто збѣже зѣбравъ до морозѣвъ.

Мѣжъ рускими фермерами не може зѣбжа докупитись, бо богато повымерзало. Теперь шкѣру деруть зъ бѣднѣхъ людей за збѣже. За ишеницѣю треба платити 80 центѣвъ, за жито 70, за ячмѣнь 50, за овесъ 36. Таки цѣны тутъ на фармахъ, а въ Едмонтонѣ платять за бушель лишь 40 центѣвъ. До Нового Року зима була лѣгѣднѣа. Худоба пасла ся цѣлый часъ, лишь въ Новембрѣ були 3 острїй морозы.

А вѣдъ Нового року взяли дуже сильнїй морозы. Герлики сѣна коштує 3 до 4 долѣры. Я приїхавъ до Канады 1902 року, але не добре менѣ повело ся, бо до мѣста Едмонтону далеко, около 85 миль, и земля не дуже добра. 40 миль звѣдєи зачало ся будувати мѣсто Otakwan. Недавно була лишь почта а теперь е 3 сторы, готель, докторъ и т. п. Тамъ ще продають землю по 15 д. за акеръ.

Ходить чутка що сего року мають тутъ будувати залѣзницю. Вєгrevиль лєжить на рѣвнинѣ.

И. Ухаль.

Вже вийшовъ!

Руско-англїйскїй проводникъ (Тлумачъ)

Коштує 50 центѣвъ

и Руско-англїйскїй словарець (вѣдбїтка зъ Провѣдника)

Коштує 20 центѣвъ.

Зъ замовленємъ присилайте и грошѣ. Канадїйскїхъ анѣ американскїхъ значѣвъ почтовыхъ (stamps) не приймаємо.

Svoboda,

Box 353, Scranton, Pa.

Памятайте

на

Збирайте, складайте и присилайте жертвы разомъ зѣ списомъ жертводателѣвъ (чеки або монїордеры выписанї на имя касїера: John Glowa, Excelsior, Pa.) подѣ адресою:

Narodnyj Fond, P. O. Box 108, Jersey City, N. J.

Такъ само купуйте за готѣвку

РУСКІЙ МАРКИ НАРОДНІЙ

Чеки и монїордеры за марки выписуйте на имя: John Glowa, Excelsior, Pa. а посилайте на адресу: Narodnyj Fond, P. O. Box 108, Jersey City, N. J.

Доходъ зъ марокъ признанный на Фондъ Народный въ Америкѣ! Рускї марки прилѣпляйте на паперѣ листовѣмъ, на бїлахъ и ковертахъ.

О. Ник. Подгорєцкїй, секр. Народ. Фонду.

??? Хотите бути вѣлѣчєнїи ???

Удайтесь до

Дра Леонарда Ландеса.

Специалїстъ въ хѣрѣбахъ мужескихъ и жѣночїхъ. Бувъ довѣй частъ практикантомъ при Нью-Йоркѣмъ университетѣ, студїювавъ практично при шпиталяхъ въ Вѣднѣ и Берлинѣ а вернувши до Америки практикувавъ много лѣтъ якъ лѣкаръ въ Лїбанонѣ, Бельвю и др.

Говорить по руски, польски, словенски, англїйски и нѣмєцки.

Ручїть вѣлѣчїти слабости: легкїхъ, сердца, почѣкъ, жолудка, болѣ головы, слабу память, пухлєщину, руматизмъ, рака, хѣрѣбы нашкѣрїи, чирѣки, вєреды, болѣ горла, носа, ушей и очей, утрату мужеской силы и т. п.

Робить всѣлякїи операцїи. Пшѣтъ до него о пораду а вѣлѣ намъ дастъ вѣдѣновѣдъ на всѣ вашї пытанїя.

DR. LEONARD LANDES,

140 E. 22nd St., New York, N. Y.

„SVOBODA“

(LIBERTY.)

The Ruthenian (Little Russian) Weekly
published every Thursday
at 209-211 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two Dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished
on application.

Entered as second-class matter July 16,
1903 at the post office at Scranton, Pa.,
under the Act of Congress of March 3,
1879.

„Свобода“

часопис для руского народа въ
Америцѣ и органъ „Р. Н. Союза“,
выходить по тыждню въ Четвергъ
и коштуе:

Въ Америцѣ на рѣкъ\$2.00
До старого краю на рѣкъ\$2.00
Въ Америцѣ на пѣвъ року\$1.00
До старого краю на пѣвъ року\$1.00

Оплачувати газету треба все-
гда въ горы (напередъ).

Адресъ:

„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Новый телефонъ Нумеръ 787

Безъименныхъ дописей не
принимасмо.

Хто хоче, щоби те, ще напише,
було друковане въ „Свободѣ“ въ Че-
твергъ, мусить прислати рукописъ до
Скрантона найдалше въ Пятницю
вечеръ.

Поодинокій числа „Свободы“
можна купити у:

A. Wasserman,
29. Clinton Str., New York,
N. Y.

До свѣтла!

Вѣдозна въ справѣ вы-
давництва просвѣтнихъ
книжочокъ.

Кромѣ часописи „Свобода“ и кільканайцять кни-
жочокъ видана згаданой ча-
сописи амер. Русины за-
такъ довгий часъ свого жи-
тя въ Америцѣ не спромог-
ли ся ще на жадне про-
свѣтне издавництво. А що
таке издавництво конечно
потрѣбне про те анѣ гово-
рити. Аджежъ загаль чита-
ючої громады чимъ разъ
больше ширшае, а та кро-
мѣ часописи хоче книжки,
котра бы розширила его
свѣтоглядъ на свѣтъ, на
людей. Не мало е такихъ
помѣжъ Русинами, що въ

браку руской книжки, бе-
рутъ зъ конечности до рукъ
польску, англійску, щобъ
лишь просвѣтити свой умъ,
щобъ зачерпнути трохи свѣ-
тла. Нема въ томъ нѣчо
злого, якъ хто вчить ся
хочъ бы зъ книжокъ писа-
ныхъ чужою для него бе-
сѣдою, але каждый се знае,
що мачоха нѣколи не за-
ступитъ ему рѣднои мамы.
Руска книжка для Русина
зрозумѣльша, она выяснитъ
ему не только тайники при-
роды, борбу и змаганя лю-
кости до поступу, щастя,
але выскаже ему: якого на-
роду вѣтъ дитя, розкаже
ему про борбу его пред-
ковъ за права и вѣльности
Руси.

Я знаю напередъ, що ко-
ждый свѣдомый Русинъ въ
Америцѣ, коли се перечи-
тае, кликне: — Такъ, я хо-
чу такихъ рускихъ книжо-
чекъ, я хочу корму для
мого розуму и душѣ мои-
въ мой рѣднои мовѣ.

Щобъ задосити учинити
той пекучѣи потребѣ рус-
кого народа въ Америцѣ, я
звѣживъ ся приступити до
выдавництва книжочокъ, ко-
трѣ будуть виходити по
мѣсяця яко: »Издавництво
просвѣтнихъ книжочокъ ім.
А. Бончевского« подѣ на-
головкомъ »Слово«.

Матеріалъ, якимъ буде
заповняти ся книжочки, бу-
де рѣзномодный. И такъ:
Перша книжочка выйде
»Про нутро землѣ«. Буде
се цѣкава книжочка про
розличный тайны нутра на-
шої землѣ, прикрашена
многими образками. Въ дру-
гой книжочкѣ помѣститъ
ся поучаючий оповѣданя, въ
третьей про людске здоров-
ле, въ четвертой будутъ
вѣршѣ, въ пятой буде про
борбу за волю нашихъ сла-
вныхъ козакѣвъ и т. д. вза-
галъ буде доволѣ всего, що
лишь може влати больше
свѣтла жаждущимъ науки.

Перша книжка выйде зъ
початкомъ цвѣтна а прочі
правильно першого каждо-
го мѣсяця. Хто отже хоче
(а не думаю, щобъ хто не
хотѣвъ) мати що мѣсяця
таку книжочку, най запла-
титъ напередъ одного до-
ляра и 50 центѣвъ а
дѣстане за нихъ дванайцять
книжочокъ на рѣкъ. На по-
ловину року пренумерата
выноситъ 75 ц. Поодинокій
книжочки будутъ коштува-
ти 20 центѣвъ одна. Грошѣ
зъ поданемъ свого назвиска
и адресы треба засилати до:
Rev. St. Makar, Mt. Carmel,
Pa.

Дорогій братя! Памятай-
те, що народъ, котрый мае
науку, е богатый и сла-
вный, а народомъ темнымъ
кождый помѣтуетъ та нимъ
выслугуетъ ся. Щобъ не ста-
ти тымъ послѣднимъ сѣдай-
те до стола и посилайте о-
дного долляра и 50 центѣвъ
яко предплату на »Слово«
(просвѣтній книжочка). Спо-
дѣю ся, що на той мой по-
кликъ вѣдѣзвуть ся всѣ
письменны Русины, а, коли
буде велике число пред-
платниковъ, то книжочки
выходити будутъ въ поболь-
шенѣи форматѣ та зъ цѣ-
кавейшимъ змѣстомъ.

Тожъ до свѣтла!

Ст. Макарь.

Витнѣтъ сесю карточку,
вложѣтъ еи до конверты зъ
монейордеромъ на \$1.50 и
заплѣтъ до: Rev. St. Makar,
Mt. Carmel, Pa.

Посылаю \$1.50 яко прену-

мерату на просвѣтній книжочки
„Слово“.

Имя и прозвище:

Докладный адресъ:

Рефератъ Організаційный выголошенный о. Н. Стру- тинскимъ на вѣчу въ Olyphant, Pa.

(Далше)

Мабуть теперъ каждому
вже звѣсно, що таке про-
грама та політика, а я те-
перь спитаю ся, якажъ то
наша програма та яка по-
літика, або чого мы хочемо
та що робимо абы мати тое,
чого намъ забагае ся. Коли-
сьмо ишли до сего краю, то
наша найперша програма
була: выдерти ся зъ нужды
та неволѣ у старѣмъ краю.
А скоросьмо тутъ прійшли
початкова політика була по-
літика голодныхъ людей.
Заробити на жите! Ну! але
днесъ пора намъ вже на
иншу заспѣвати нуту!

Та передовѣсьмъ спитаймо
ся себе, хто таке мы, що
мы е?

Здавалобъ ся, що непо-
трѣбно менѣ завдавати от-
таке пытане вамъ братя.

Такъ нѣ! Таки потрѣбно,
бо менѣ вже случалось не-
разъ, що нашъ братъ на-
вѣтъ не знавъ, якъ вѣдо-
вѣсти на се просте пытане.
Неразъ чувъ я такий диво-
глядный вѣдповѣди, що те-
перь мусимо ясно означити
наше народне становиско.
Будуймо усьо вѣдъ фунда-
менту.

Отже такъ. На пытане хто
я е? яка моя народность?
я вѣдповѣдаю: Я емъ Ру-
синъ — моя народность ру-
ска (по англ. Ruthenian).
Чому по англицки мае бути
Ruthenian а не Little-Rus-
sian? Не знаю я, хто запѣсъ
до Спол. Державъ ту неща-
сливу назву Little Russian
— Мало-Росѣвъ — чи якъ
смѣють ся маленькихъ Ру-
синѣвъ. Що до мене, то я
цѣлкомъ не признаю ся,
щобымъ бувъ маленький.
Богу дяковати маю! своихъ
173 см. а и тутъ не бачу,
абы на вѣчу зѣбрали ся са-
мѣи малого росту. Господь
Вогъ не пожалувавъ Руси-
намъ нѣ вроды нѣ росту.
Чомужъ прозивати себе ма-
лыми.

А знаете, вѣдки пѣшла ся
назва Мало-росѣ. Се Моска-
лѣ намъ надали яко про-
звище — се е nick-name.
Прозиваютъ насъ Москалѣ
такъжъ хаклами, чому мы
ще тои назвы не прійняли?
Якбы то красно выглядало
н. пр. Little-Russian or Cha-
chol Union in U. S., Cha-
chol Church, Chachol Soci-
ety и т. д.

Нѣ — насъ не мае права
нѣхто називати, лишь мы
самѣ себе. А що нашъ ру-
скай ученѣи пріяняли въ чу-
жихъ языкахъ Ruthenian,
Ruthenus, Ruthene, Ruthen,
тожъ и намъ треба тои на-
звы тримати ся. — И то
вѣсьма а вѣсьмъ.

Друге пытане: Якій нашъ
народъ? Нашъ народъ хри-
стіанскій перешло 900 р.
Вѣтъ мае свою стару куль-
туру, колись мавъ свою
власну державу, мавъ му-
дрѣи законы, ученыхъ лю-
дей, школы и просвѣту май-
же тысячу лѣтъ въ задѣи
бывъ колись найславнѣй-
шимъ славянскимъ наро-
домъ на свѣтѣ. Край нашъ

богатый черезъ родючу зе-
млю, котра зъ давень давна
укрыта управленными поля-
ми, пасѣнками и садами,
такъ, що про руску землю
говорили, що она молокомъ
и медомъ пливаетъ. Рускѣи
купцѣи торгували зъ далекими
краями, а зъ далекихъ кра-
ѣвъ приходили послы, що-
бы навязати пріязнѣи зно-
сины зъ рускими володара-
ми. — Познѣйше черезъ
подѣлъ рускихъ земель пов-
стали домашній войны мѣжъ
князями зъ чого корыстали
вороги и заволодали Русь.
Русины мали такожъ най-
давнѣйшій двѣ республики
на свѣтѣ, а то въ Новгоро-
дѣи Псковѣи, котрѣи дотри-
мали ся ажъ до 16-го вѣку.
— Та хотъ Русины страти-
ли свою державу, всежъ
таки, якъ бы не Русины,
то цѣла Европа булабы ны-
нѣ въ рукахъ Туркѣвъ. Ру-
скай козаки були муромъ,
котрый боронивъ усе хри-
стіанство въ Европѣи, че-
резъ кѣлькасѣи лѣтъ пе-
редъ турецкою повенкою.

Трете: Кѣлько насъ е на
широкомъ свѣтѣи та де мы
живемо?

Насъ Русинѣвъ е около
30 миліонѣвъ. Зъ тыхъ око-
ло 26 миліонѣвъ жие въ Ро-
сиѣи — наибольше на Укра-
инѣи въ мол. Росіи, 3 1/2
миліоны въ Австріи, а 1/2
миліона розсипалось по Аме-
рицѣи.

Четверте: Чи мы то саме,
що Москалѣи, Поляки, Сло-
ваки?

Нѣ, мы окремый народъ,
хотѣи мы належимо до
великой славянскѣи роди-
ны. Мы маемо свой окре-
мый языкъ, свои окремы
звычаи, свою питому исто-
рію и свою окрему цѣль —
програму.

Пате: якажъ цѣль нашо-
го народу?

Нашъ народъ хоче мати
свою власну державу, въ
котрой безъ чужѣи опѣки,
самъ буде порядкувати сво-
имъ добромъ.

Шесте: Чи мы вороги
Москалѣвъ, Полякѣвъ, Ма-
дарѣвъ та иншихъ?

Нѣ! Мы любимѣи росі-
скій народъ, якъ и всякій
иншій, лишь вважаемо на-
шими врагами тыхъ, ко-
трѣи стоятъ на перешкодѣи
для свободы папѣи вѣтчи-
ны. Зъ тои причины вва-
жаемо врагами тыхъ По-
лякѣвъ, котрѣи выступаютъ
противъ нашихъ домаганъ
и кривдять насъ въ той
способѣи, що забирають по-
датковѣи грошѣи на свои
польскѣи цѣли, переслѣду-
ють нашихъ передовыхъ
людей, шахрують насъ при
выборахъ и насильно поль-
щать корѣнно руске насе-
лене. Зъ тои самои радіи
вважаемо врагомъ росіискѣи
правительство, котре попри
усѣи кривды еще отею най-
большу намъ заподѣяло, що
навѣтъ заперло уста нашо-
му народови, не позволяю-
чи нѣ писати нѣ проповѣ-
дати на нашѣи рѣднои мовѣи.

Семе: Чи е богато людей,
котрѣи такъ само думаютъ
якъ мы и, якъ наша партія
зве ся?

Наша партія зве ся рус-
ка партія народна Ruth.
National Party и обѣймае

въ старѣмъ краю майже цѣ-
лый рускій народъ.

Осьме: До чого стремимо
мы въ Спол. Державахъ?

Наша цѣль тутки подѣи-
на:

1. Спомагати усѣми спо-
собами нашу партію у ста-
рѣмъ краю, щоби рускій
народъ якъ найскорше дѣи-
шовъ до свободы.

2. Нашому рускому на-
родови въ Америцѣ дати
всяку помѣчь, щоби вѣтъ
дѣишовъ якъ найскорше до
высокой правдиво людскѣи
культуры, черезъ просвѣту
и організацію.

Отсе любѣи братя корот-
кій начеркъ нашої програ-
мы, такъ сказати головной
або принципальной. Сихъ
8 точокъ мусить знати кож-
дый Русинъ, котрый нале-
жить до насъ и хоче абы
его мали за разумного чо-
ловѣка. А теперъ коротко
покажу тѣи средства, якими
мы маемо стремѣти до тои
культуры, по чомъ подамъ
мой проектъ, якъ я гадаю,
що мы повинны робити, абы
до нашої цѣли дѣити. Я
помину справы церковныи и
просвѣтныи, бо о томъ бу-
дутъ говорити другѣи бе-
сѣдники, я поручу лишь
одну, але найважнѣшу спра-
ву, зъ вѣдки добути гро-
шей на нашъ народный по-
требы. Прошу бути хвилѣ-
ку супокѣиными а я не бу-
ду розволѣкавъ справу за-
надто довго.

На вѣчу въ Йонкерсѣи
поручено богато справъ,
котрѣи обходять насъ, аме-
риканскихъ Русинѣвъ. На
тыхъ народныхъ зборахъ
введено въ жите институ-
цію, „Народный Фондъ“. Зѣ-
бранный народъ ухваливъ,
що каждый добрый Русинъ
повиненъ платити якіи-
сь малый податокъ на нашъ
народный цѣли. Се цѣлкомъ
справедливо и разумно. Ко-
ли хочемо нашъ народъ
пѣднести и зрѣвнати его
зъ другими просвѣченными
народами, коли маемо ве-
сти борбу зъ темнотою и
добути належнѣи намъ пра-
ва, то до сего потреба гро-
шей. И треба намъ цѣлою
силою пѣдперти зачатку ро-
боту, треба за тымъ народ-
нымъ податкомъ агітувати
усюды по парохіяхъ, бра-
твахъ, при котрой нагодѣи,
на вѣцахъ, хрестинахъ, го-
стинахъ и весѣляхъ, щоби
каждый Русинъ зложивъ
свою лепту на нашъ наро-
дный фондъ. И я маю по-
вну вѣру, що мало-по малу
ся думка прійме ся по
всѣи американскѣи Руси,
божъ знаю зъ пересвѣдче-
ня руску жертволюбивѣсть.
— Лишь одному не дамъ
вѣры, а то тому, щоби че-
резъ тѣи малѣи жертвы мож-
на збудовати щось велико-
го въ короткомъ часѣи. Я
спитаю ся самого секретаря
Н. Ф., О. П., котрый
наибольше рожево давить
ся на сѣи справу, кѣлько
вѣтъ надѣе ся зѣбрати про-
тягомъ одного року на най-
лѣпшій случай? И не по-
требую чути его вѣдповѣ-
ди, бо и самъ знаю, що
чистого при наибольшѣи
энергіи годѣи зѣбрати черезъ
рѣкъ больше якъ около од-
ной тысячки. Теперъ по-

рахуймо, кѣлько-то рокѣвъ
потреба, щоби, збираючи
лише въ сѣи способѣи, за-
сновати Емигранційный Дѣмъ,
Бурсу и другѣи потрѣбныи
заведеня. Кажу вамъ братя,
що мы не годнѣи дочекати
ся нѣ одной порядной ин-
ституції, если ограничимо
ся лише на жебранину.

А тутъ мало не що дни-
ны сотки емигрантѣвъ ра-
дѣи въ вѣтъ насъ опѣки ба и
тысячѣи нашихъ пѣдростаю-
чихъ дѣтей потребуютъ та-
ки сейчасъ бурсы, щоби въ
легкій способѣи добути ос-
вѣту. Справа епископату
такъжъ потребуе фондѣвъ
ще и за старѣи край годѣи
забути—ну однимъ сло-
вомъ, нашъ рускій справы
ажъ питать за грѣппи—а
наша народна кишеня май-
же цѣлкомъ пуста. Неразъ
стрѣчаючи ся зъ людьми,
пытавъ я, що гадають ро-
бити зъ дѣтьми? Чи бу-
дутъ посылати до высшихъ
шкѣлъ, чи дадутъ навчати
ремесла або привчатъ до
якого бизнесу? — Завсѣгды
чувъ я одну вѣдповѣдь, що
радабы душа до раю, такъ
грѣхи не пускають. Ра-
дѣи они запевнити дѣтьми
лѣпшу долю, та щожъ, ко-
ли занадто великій коштъ.
И про се говорятъ не лишь
однѣи робѣтники, але и бо-
гатшѣи люде, бизнесмены,
страхають ся великого на-
кладу, якіи чекавы ихъ
при теперѣшнихъ вѣдно-
синахъ. — А усьому тому
хлопотѣи моглабы заради-
ти бурса, де за малѣи гро-
шѣи, або и цѣлкомъ за дар-
мо найшли бы помѣщене и
опѣку дѣти, котрѣи хотѣли-
бы побирати вышшу, освѣ-
ту, вчити ся на лоерѣвъ,
докторѣвъ, инженерѣвъ, биз-
несменѣвъ або такожъ яко-
го ремесла.

[Далше буде.]

Російско-япань- ска вѣйна.

Сеся вѣйна интересуетъ ны-
нѣ цѣлый свѣтъ. Въ той
войнѣи Японъ мае въ свою
корысть отсе:

- 1) мае одностѣльне насе-
лене;
- 2) мае добрый военный по-
раблѣи;
- 3) мае добре вышколене
войско;
- 4) Японъ находитъ ся
близько поля войны, ему
дуже легко концентрувати
свои силы тамъ де того вы-
магае потреба а прокорм-
лене войска такожъ не ду-
же трудне;
- 5) Японцѣи мають приро-
дныхъ союзниковъ въ Мон-
голахъ азіатицкихъ, котрѣи
при каждой нагодѣи имъ
помагають а шкодятъ во-
роговѣи;
- 6) Японъ добре пригото-
ванный до войны;
- 7) Японъ мае грошѣи.
Въ некорысть Японѣи е
1) его менча чисельна
сила;*
2) его лиха кѣнница.
Росія мае въ свою ко-
рысть.
- 1) велику чисельну силу**
2) дуже добру кѣнницу.
3) добре войско.

* Въ Японѣи только мешканцѣи, що
въ Австро-Угорщинѣи, с. е. поплѣтъ 44
** Въ Росіи 141 мил. мешканцѣи.

4) більше воєнних кораблів.

Росія має в свою некористь себе:

1) населення Росії* не є одноплем'яне а зложено з різних народів;

2) російський корабель не сконцентрований на полі битви, але розпорошений;

3) російське військо прибуває на поле битви змучене далекою дорогою;

4) неможливість скорого концентрування сил на полі війни задля далекої відлеглості і лихої комунікації;

5) великі труднощі в доставі поживи для війська;

6) Росія не була належимо приготована до війни;

7) у неї брак грошей;

8) азійський Монголи природні вороги Росії.

Як з'ясуємо короткого з'ясування видно, то Японія не такий слабкий ворог супротив Росії, як би се могло на першій погляд здаватися. Як в'їдомо, до сєй пори Японія брав'я верх над Росією на морю, его втрати в порівнянню з втратами російськими—невеликі. Якій оборот'я возьме боротьба на суші, покаже доперва будучність.

Як в котрій війні так і в російсько-Японській, одні держави тримають сторону одного противника другий другого. По стороні Росії стоять Німеччина і Франція, по стороні Японії Англія і Сполучені Держави. Німеччина стоїть по стороні Росії, бо німецький цесарь при єї помочи хоче у себе задержати старий лад, якій соціалісти (их'я воємдесять років в парламенті) і другий поступовий партія хотять перем'їнити.

Крім сего у Німеччині є ще другі причини. Франція тримає сторону Росії, бо має з одного боку Німеччину, з другого Англію а в разі якої „баламуты“ хот'їлаб опертись на Росію. Англія не хоче допустити до великої сили Росію в Азії, Сполуч. Держави мають також свої інтереси в Азії, тому ті дві держави стоять по стороні Японії а против Росії.

Столько що до держав. Не всегди однак симпатії держав по тій стороні, що симпатії народів, котрі є замешкують. Поодинокі народи без'ягляду не се чи они державні (мають „свою“ державу) або н'ї—мають свою політику і свої симпатії. Вправді такий симпатії особливо тих народів, котрі не мають свої держави не багато значать, однак все таки они свідчать о степені до якого розвинена самосвідомість даного народу, о скільки вони лояльні своїй державі, о скільки потрафити самостійно думати і т. п.

М'їж Русинами симпатії в теперішній війні поділені. Одні стоять за Росією, і сумують коли косоокі Японці б'ють Москалів, бо кажуть: Японці не християне, люде нам'

чужі, а Москаль, се християнин і наш близький родич. Они хот'їли б, щоб Москаль побив'я Японців. Ще єть такі м'їж Русинами, котрі просто кажуть, що Москаль а Русини то все одно, а російський царь то наш царь і що кождий хто думає инакше або не бажає поб'їди російським військам'я є зрадником свого народу. Але єть м'їж Русинами і такі, котрі бажали б поб'їди Японів.

Если мы, Русины, хочемо, чтобы наши симпатии были оперты на разумных подставках а не были лише повторюванем'я словачких'я та москвофильских'я писак'ов, мусимо памятити на сл'їдуючий р'їч:

1) що під російським царем живе 25 мільонів Русинів;

2) що ті Русини не мають там навіть такої м'їзерної свободи як мають в Австрії;

3) що ім'я в Росії не вольно друкувати н'ї газет н'ї книжок по руски, навіть таких книжок як св'яте писмо або православний катехизм; одним словом руска мова в російському царстві зовсім заборонена;

4) що російський уряд при помочи польської шляхти і перекинчиків—москвофілів старає ся також в Галичині руску мову придушити, згладити;

5) що рускому, московському, польському, литовському, финському і другим народам'я живущим в Росії нема жадної користи з Манджурії або Кореї, о якій иде боротьба, а користь з неї може мати тільки оден російський уряд;

6) що рускому, московському і другим народам'я живущим в Росії всяка війна може лиш'я шкідити, бо звалить на их'я б'їдні плечі ще більш'я податки як ті котрі они мусять тепер платити;

7) що факт, що російський цар є „християнином“ а японський Мікадо ним не є—не грає тут жадної ролі;

8) що теперішній російський царь і з своїм урядом, так би сказати, сидить немов який великан на усіх'я народах'я живущих в его імперії і давить за гортанку усіх'я однаково і Москалів і Русинів і других;

9) що все, що ослабляє сего великана помагає тим народам'я, котрих він давить, визволитись з під его гнету, м'їж тим як все що зміцняє его силу, причиняє до того, що він буде ще більше угнетати тих, котрі під ним'я находит'я ся.

Если роздуваемо то все добре, то спознаємо, чи є яка рація Русинам'я плакати, (як декотрі роблять), що косоокі Японці є „християнського“ московського царя. Если вже треба над'я ким'я плакати, то хіба над'я тими б'їдними солдатами, котрих царь

посилає на зар'їз і их'я родинами та над'я тими, що мусять посл'їдних'я сил'я добувати, щоб сплатити воєнний податок, — але над'я царем'я і его урядом'я — н'їколи.

Не заводити ще і те додати, що всяка війна, с. є. убуване люде єсть злом'я і люде, если хотять зв'язатись правдивими християнами та правдиво цивілізованими — мусять научитись вживати других'я способів для полагожджування своїх'я спорів'я як взаємної р'їч. Р'їзною правди не докажеш'я (а докажеш'я хіба більш'я сприт'я або силу як має противник'я), бо не все той має правду хто має сильніший кулак'я. Але на жал'я в „політиці“ оно все ще так д'їєсь. Та Русини російсько-японської війни не викликали ан'ї не в сил'я єї застановити, отже і вод'їчалність за неї на них'я не падає.

З російсько-японської війни Русини могли бы тогди скористати, еслиб російський уряд ослаблений сею війною і під напором'я своїх'я підданих'я був'я приневолений надати конституцію. Тогди сталоб'я можливим'я для Русинів'я в коротком'я часі зробити значний поступ'я а з'я часом'я добитись и своєї власної держави. Еслиж російський царь вийде поб'їдоносно і ще більше скр'їпне, тогди не лиш'я год'я над'ятись свободи для російських Українців'я, але можливе і таке, що царь загарававши Галичину буде старатись змосковцити і галицьких'я Русинів'я та задавити их'я теперішнє житє.

Що чувати в св'їті

НЕМА вже нині сумнів'я, що у війні Росії з Японією симпатії Сполуч. Держав'я є по стороні тої остатної. Правда, що правительством'я нашої республіки проголосило свою невідчужуваність в тій війні і год'я сказати, щоб оно симпатизувало з'я одною або другою стороною, та за те загальні і керманіч'я загальної опінії, себто преса, явно симпатизують з'я Японією. Дійшло вже навіть до сего, що більша половина преси не напише доброго слова про Росію, а загальні починає складати для Японії грошеві жертви на ведення війни. Так пр. жител'я м'їста Нью Йорку зложили доси'я около 150 тисяч'я доларів'я, а жител'я Бостону, Філадельфії, Чикаго і прочих'я м'їст'я по кількадесять тисяч'я. На руки японського амбасадора у Вашингтоні в'їшло за посл'їдних'я два тижні на ту ц'їль около 100 тисяч'я доларів'я складок'я.

Російське правительство та его офіційна преса гн'ївають ся по тій причині і протестують але дарма. Американці не зважають на се, а свободним'я горожа-

нам'я свободної держави год'я заборонити, щоб не симпатизували з'я тым'я, до кого мають симпатію.

Наколи-б'я Росія була конституційною державою, і не давала стільки народів'я, скинула з'я себе кайдани деспотизму а пошла дорогою поступу тоді ц'їлий св'їт був'я-б'я за нею. Тепер'я се не можливе, бо де-ж'я поступові і свободолюбиві народи стануть любити ворога поступу і волі? Лиш'я назадники і деспоти можуть бути его друзьями, але Америка н'їколи. Американська суспільність, поступова і наскрозь демократична, є, була і буде ворогом'я деспотичної Росії, як довго Росія не дасть більше волі своїм'я народам'я.

ПРЕЗИДЕНТ'я Рузвелт'я именував'я вже оногди комісію до будови панамського каналу. В склад'я єї входить п'ять членів'я, а именно: адмірал'я Вокер'я, генерал'я Дейвіс'я, полковник'я Гекер'я, підпріємець Парсонс'я з'я Нью-Йорку і п. Бюр'я, професор'я инжен'їрії в Колумбійськом'я університеті.

ПАНАМА дуже вдоволен, що конгрес'я Сп. Держав'я подтвердив'я договір в справі будови панамського каналу. Коли в'їсть про се дійшла до Панами, устроєно в'я ц'їлом'я краю радісну маніфестацію, а президент'я республіки, д-р'я Амадор'я, послав'я президенту Рузвелтові и его правительству сердечну подяку за успішне поладнанє справи.

ИТАЛІЙСЬКІ дивізіони зв'їщають, будтоб'я Австро-Угорщина мобілізувала ся до евентуального походу на Балкан'я, коли-б'я там з'я весною вибухло нове повстанє.

Скр'їплює она також воєнні гарнізони на полудневої границі, щоб спинити італійське військо, коли Італія схоче в'їшпати ся в балканські справи і послати свою армію до Альбанії.

Виходило-б'я отже на таке, що на весні може прийти до нової війни в Європі.

ФРАНЦУСКЕ міністерство справ'я вн'їшних'я опов'їстило зміст'я арбітраційного договору, заключеного м'їж Іспанією і Францією, на основі якого об'я держави відпекують ся війни, а всі свої спори з'яобов'язують ся віддавати перед'я мировий суд. Подібний договір заключила також Франція з'я Англією та Англія з'я Італією. В'я договорі сказано м'їж иншим'я, що м'їж державами, зв'язаними договором, лиш'я тоді могло-б'я прийти до війни, коли-б'я честь або естество одної з'я них'я були загрожені через'я другу.

ГУБЕРНАТОР'я німецьких'я колоній в'я полудневої Африці доносить, що

повстане муриноів'я племені Гераров'я вже подавлене. Німецьке військо напало в'я рокобинков'я близь Олігінаки і по 10-годинній зав'язоті, борб'я розбило их'я. Ботато ворокобинков'я полягло або було ранених'я; німецькі втрати вносять 5 убитих'я (м'їж ними оден офіцер'я) і кільканайцять ранених'я.

Війна на далекім Сході.

В'їсти про велику сухопутну битву в'я півночній Кореї не потверджують ся. Військовий знаток'я доказують, що до такої битви може прийти аж за кілька тижнів'я, коли об'я воюючої сторони будуть там мати відповідне число військ. Доси'я лучали ся лиш'я менші битви м'їж передніми сторожами ворожих'я армій, котрі не мають великого знач'їня. Можемо з'я них'я лиш'я се заключити, що об'я ворожі армії вже недалеко від себе, коли их'я пікети стр'їчають ся з'я собою. Зв'їсно також, що найбільше війська нагромаджено над'я р'їкою Ялу, в'я півночній Кореї. Передна сторожа японської армії уфортифікувала ся коло Пінг'я Янг'я, а під'я Анджу находить ся вже російське військо, в'я сил'я 5000 люде. Є се також передна сторожа російської армії, що розкинула ся аж по Гарбін'я, Мукден'я і Порт'я Артур'я.

Пінг'я Янг'я віддалене від'я Анджу лиш'я на 40 миль, отже не дуже велика віддал'я д'їлит'я від'я себе ворожий війська. Кождої хвилі можна над'ятися, що одна або друга армія посує ся вперед'я і розпочне ся велика битва.

З'я Лондону телеграфують, будто-б'я Росія нароком'я уникала великої боротьби, щоб зискати на час'я.

Бажає она згромадити на далекім Сході 400. тисяч'я армію, а коли се стане, кинути ся на Японців'я і стерти их'я за одним'я замахом'я. Б'їда лиш'я в'я тым'я що 400 тисяч'я війська не так легко перевезти сибірською залізницею, а ще тяжше выгудувати его і доставити всего, чого потр'їбно такої армії. Вдовж'я ц'їлого шляху мають Японці своїх'я імп'ягунів'я, котрі ждуть лиш'я нагоди, аби ушкодити его і перервати комунікацію.

Насл'їдком'я сего поїзди ходять неправильно, а иногд'я перестают'я курсувати на кілька днів'я. Так пр. зв'їщають з'я Токіо, що сими днями знищено залізничий шлях пом'їж Гарбін'ю і Владивостоком'я на просторони півтора мил'я. Рух'я поїздів'я був'я через'я те задержаний на довшіє час'я. Російські власти кинулись сл'їдити за шп'їгунами і ув'язнили в'я Гарбіні'я аж 170 японських'я жовнів'я, котрі були перебрані за хінських'я робітників'я.

Генеральний штаб'я японської армії приїхав'я оногди до Кореї, щоб розпочати воєнну акцію на великі розм'їри. Разом'я з'

ним'я причалило також до Кореї 80 тисяч'я війська, а в'я тым'я числ'я і кілька полків'я гвардійських, котрі є найл'їцшим'я військом'я мікада.

НА морі не лучило ся посл'їдними днями н'їчого важнішого. — Японська флота кружляє лиш'я коло Порт'я Артура, щоб при нагоді зд'їлати Москалям'я яку пакость, або від'я часу до часу блокувати форти і побережє.

Выловлює она торговельні російські кораблі і нищит'я воєнні, котрі посп'їють выйти на повне море. Минулого тижня був'я знищений нею оден російський торпедовец'я в'я залив'я Піджеон'я. Впрочім'я японська флота має тепер'я р'їшучу перевагу над'я російською і Японц'я є панамі моря.

Англійські дивізіони числяють, що з'я пом'їж воєнних'я кораблів'я російських'я на хінських'я морях'я, лиш'я 14 можуть еще повнити службу. Прочі так'я знищені і ушкоджені, що н'їяк не в'я сил'я м'їряти ся з'я ворогом'я ан'ї опустити портів'я. Чи так'я є д'їсно год'я знати, бо зв'їсно що Англія не сприяє Росії. З'я того самого жерела доносять також, що втрати Росії на морях'я вносять доси'я около 40 мільонів'я доларів'я. Є втрати в'я людях'я у всіх'я морських'я і сухопутних'я битвах'я доходять до 3000. Найбільше москалів'я мало згинуту в'я морській битві коло Чемулпо, бо аж 456.

Ходить чутка, що Китай заключив'я тайний союз з'я Японією, на основі якого має помагати ему в'я війні против'я Росії. Сю в'їсть потверджують також рухи хінських'я військ, котрі громадають ся в'я полудневої Манджурії і займають таку позицію, наче-б'я хот'їли напасти на російську армію з'я другого боку. Кілька разів'я приходило вже навіть до битви м'їж Хінцями і меншими відд'їлами російських'я військ. Хінське правительство оправдує ся, що се лиш'я ватаги розбійаків'я выступают'я ворожо против'я російських'я військ, та в'я д'їсности так'я не є. Ті розбійаки (?) дуже добре уружені, добре зорганізовані і не зле б'ють ся, отже буде се мабуть хінське військо. Коли Росіяне побороли сими днями одну таку ватагу найшли м'їж убитими і раненими японських'я офіцерів'я.

ТЕЛЕГРАФУЮТЬ, що дня 6. с. м. о 9-ій годині рано японська флота появила ся коло Владивостока і почала бомбардувати м'їсто. Бомбардація продовжалась через'я 55 минут'я, по чом'я флота цофла ся на повне море. Японці стр'їляли 12-инчовими кулями, наповненими ледітом, котрі вибухают'я из'я страшною силою, але великої шкоди не запод'їляли.

— 4. японських'я шп'їгунів'я арештовано в'я Кронштаті.

Справы „Союза“:

Головний Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1902—1904.

- Головний
предсѣдатель
- Головний
секретарь
- Головний
касиръ
- о. М. СТЕФАНОВИЧЬ,
619 Carson Str.,
Pittsburg, Pa.
С. ЯДЛОВСКИЙ
Box 76,
Jersey City, N.J.
АЛЕЕВЪ ШАРПОНЬ,
524 Pine & Franklin St.
Shamokin, Pa.

Ихъ вступники:
Место-предсѣдателя.....М. Крайчишинъ
NORTHAMPTON, PA.

Заст. секретаря.....Вас. Гришко
SCRANTON, PA.

Заст. касира.....И. Глова
EXCELSIOR, PA.

Радия:
М. Турокъ.....Priceburg, Pa.
Мих. Пачута.....Mt. Carmel, Pa.
Діон. Голодь.....Jersey City, N. J.
Мих. Градониъ.....McKeesport, Pa.
Андрей Добощъ.....Lansford, Pa.
Ив. Сабатъ.....Yonkers, N. Y.

Ихъ вступники:
Ал. Горбаль, Мих. Югасъ, К. Кобакъ,
А. Валевский, Ник. Добровский.

Контрольна комісія:
о. Н. Подгорецкій, box 31, Jersey City, N.J.
К. Кирчовъ, 140 Essex Str., „
Ив. Гардъи, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

За 70 центовъ на мѣсяць
Союзъ платить 600 долла-
ровъ посмертного за мужа,
а 300 долларовъ за жену и
другі запомоги въ разѣ ин-
шихъ несчастныхъ wypadkovъ.

Въ Союзѣ можете убеспе-
чити вашъ дѣти за тан-
шій грошъ якъ де инде
а посмертне за нихъ до-
станете больше якъ де
инде.

УПОМНЕНЕ!

П. Секретарь!
Пригадую § 9 статуту „Союза“,
на подставѣ котораго члены при-
ступающі до „Союза“ а маючі
выше 40 лѣтъ мають до трохъ
мѣсяцѣвъ по вступленію предложити
менѣ метрику уродженя.

С. Ядловскій.

ПОСМЕРТНІ ВѢСТИ.

МИХАИЛЬ ПРЕШЛЯКЪ,
членъ Р. Н. Союза, вѣдѣлъ
53 въ Питсбургѣ, упокоивъ
ся дня 4 Февраля 1904.
Покійный похоронивъ зъ Га-
личины, села Козлова, пов.
Камѣнка Струмилова. До
Союза належавъ вѣдъ Ок-
тобра 1903. Мавъ лѣтъ 25,
самотный. Посмертне запи-
савъ на брата Павла Пре-
шляка \$400. и на сестру
Анну \$200.

ТАЦІАННА КАШИЦКА,
членкиня Р. Н. Союза, вѣд-
ѣлъ 2 въ Мт. Кармель, Па.,
упокоила ся 18 Февраля
1904. Небѣщка полишила 3
дѣтей пѣдъ надзоромъ опѣ-
куна Юстина Щипчика. По-
ходила зъ Новои веси, пов.
Новый Санчъ, Галичина. До
Р. Н. Союза належала вѣдъ
1896 року.

Вѣчная имъ память!

Ч. 242. КВИТЪ \$460.00
на чотыриста шѣстдесятъ долла-
ровъ, котрі п. Тимко Сандовичъ
опѣкунъ отримавъ ако посмертну
запомогу по Лукачу Падла зъ го-
ловной касы Р. Н. Союза въ Аме-
рицѣ.

Ждныя, Галичина 12 Февраля 1904
Тимко Сандовичъ.

Вѣдѣль, Вѣдѣль, Вѣдѣль и еще разъ Вѣдѣль!

Каждый секретарь або
членъ Союза, котрый пише
до насъ въ якій небудь
справѣ Союзовой — му-
ситъ подати намъ число
своего вѣдѣлу Союза.
То не все одно до якого
вѣдѣлу котрый чоловікъ
належитъ!

Листы въ справахъ Сою-
зовыхъ безъ поданія числа
вѣдѣлу Союза не будутъ
увзглядненіи, позаякъ за-
малоджене такихъ листѣвъ
занимае намъ непотрѣбно
дуже много часу а се не
лежитъ въ интересѣ нѣ Со-
юза нѣ „Свободы“.

Редакція „Свободы“.

Рухъ въ вѣдѣлахъ Р. Н. С.

ЧВЕРТЬРѢЧНЫЙ
мітингъ братства св. Петра и Пав-
ла въ Duplo, Pa., вѣдѣлъ Р.
Н. Союзъ 61, вѣдѣде ся дня 13
Марца 1904. Членъ, котрый не
поставитъ ся на сей мітингъ за-
платитъ 25 центѣвъ кары.

Андр. Дігетель, секр.

ЧИТАЙТЕ, БО ДУЖЕ ВАЖНЕ!

Повѣдомляю всѣхъ членѣвъ брат-
ства Усп. Пресв. Богородицѣ въ
Алеєні, Па. вѣдѣлъ 56. Р. Н. Со-
юза, що мітинги вѣдѣвати ся бу-
дутъ такъ якъ и перше въ другу
недѣлю по першомъ. Каждый членъ
котрый поблизко, має ся ставити
ся въ гали о годинѣ 1 пополудни;
котрый черезъ лѣнивство опуститъ
мітингъ, заплатитъ по першій разъ
25. цнт. кары. Тожъ сходѣтъ ся
всѣ и радью на добре. Котрі до
нашого братства неналежите, ста-
райте ся, щобысьте не були якъ
вырѣднѣ. Дня 13 Марца вѣдѣде
ся головний мітингъ, тожъ котрі
неналежите до нашего братства, то
прійдѣтъ а мы васъ приймемо
по зниженой цѣнѣ и будете забес-
печені, бо о томъ знаете добре,
що о нещасте не трудно.

Петро Герляхъ, М. Турковский,
предсѣдатель, секретарь.

ВЕЗЪ ВСТУПНОГО

буде принимати въ Марці новыхъ
членѣвъ бр. св. Петра и Павла,
вѣдѣлъ 55, въ Карнегі, Па. Мі-
тингъ вѣдѣде ся дня 13 Марца
1904. Кто же не забезпеченный
нехай сейчасъ вступас.

Арс. Патромъ секретарь.

ПОВѢДОМЛЕНЕ.

Вѣдѣлъ Р. Н. Союза 45
въ Филадельфіи, Па. запра-
шає всѣхъ своихъ членѣвъ
на мітингъ, котрый припа-
дає другою Недѣлѣ по пер-
шомъ. Мітингъ вѣдѣде ся
въ домѣ п. М. Довбенка
пѣдъ числомъ 522 South
Front Street на 3-омъ флоръ.
Того самого дня при-
падає такожъ мітингъ това-
риства „Любовь“, котрый
вѣдѣде ся такожъ въ выз-
ше згаданомъ мѣсци.

БРАТСТВО

св. Йоана Хрестителя
въ Олифантъ, Па. в. Союза 3.
зъложено 1889 року. Чи-
слитъ членѣвъ около 400.

Мітинги вѣдѣвають ся въ мѣсцевій
рускій школь кождою першою недѣлѣ по
першомъ. Урядъ: Ю. Хлякъ предсѣд.,
П. Імаа заступникъ, О. Ковтко секретарь,
Ю. Кретъ заступникъ, Ст. Френчко мол.
касиръ, контрольна комісія: о. Н. Стру-
танський и М. Паздрій, опѣкуны хорыхъ
на Олифантъ: И. Гавранъ, на Гравелъ: Ив.
Сембратъ, на Алатірію П. Челахъ, на Рачу
Ос. Воляникъ, капитанъ Д. Лабовскій, Ст.
Шкирипанъ заступникъ, господаръ Д. Ле-
пакъ, хорунжий И. Смакула, Секретарь
„Союза“ М. Паздрій.

ПОДАЮ ДО ВѢДОМОСТИ
всѣхъ членамъ мѣсцевого Р. Н.
Союза вѣдѣлъ 42, въ Пасейкѣ,
Н. Дж., що на мѣсци Тимка Носа-
ля выбрало Братство св. О. Нико-
лая въ Пасейкѣ Александра Хован-
ца секретаромъ Союза дня 7 лю-
того 1904. Моя адреса:
Alexander Chowanec,
211 — 3d St., PASSAIC, N. J.

ОГОЛОШЕНЕ.

Першій разъ вѣдѣде ся
Великій Феръ (Томболя)
въ Jersey City, N. J. въ гали школь-
ной Sussex cor. Greene St. устроєный
на дохѣдъ новой церкви дня 10,
13, 17, 20, 24, 27 марта 1904
о годинѣ 7 вечеромъ.

Запрашає ся всѣхъ до якъ най-
численнѣйшой маскавомъ участи, а
то тимъ больше, що вступѣ вѣль-
ный, а число предметѣвъ до вы-
граня естъ дуже велике, тай рѣчи
суть цѣнны. Жертвы або рѣчи на
феръ прійме зъ подакою
о. Николай Подгорецкій,
88 Sussex Str., Jersey City, N. J.

Допись.

Зъ Whitney, Pa.

У насъ стало ся велике
нещасте дня 18 Февраля.
Наше Братство утратило о-
дного зъ найлѣпшихъ чле-
новъ, Миколая Сидоряка,
котрый наибольше дбавъ
о розвѣй нашего Братства
и бувъ его предсѣдателемъ
въ роцѣ 1901 до року 1902.
Опѣсля вѣдѣхавъ до ста-
рого краю вразъ зъ роди-
ною, але пришовъ назадъ
и зновъ вступивъ до нашо-
го числа и до Р. Н. Союза
и до Соединенія, число 124.
Небѣщикъ бувъ здоровъ, и
ани ся му не сніло роз-
ставати зъ тымъ свѣтомъ,
але стало ся инакше. До-
ставши пейду, пришовъ
домѣвъ зовѣмъ здоровъ, по-
полудновавъ вразъ зъ дру-
гими а коли вже всѣ ро-
зѣйшлись вѣдъ стола такъ
само и набѣщикъ посунувъ
ся и пересѣвъ на другій
столикъ, напивъ ся воды,
почѣмъ поваливъ ся зѣ
стѣльця уже мертвый. Ани
одного слова нѣхто не по-
чувъ вѣдъ него. Всѣ ся поз-
бѣгали ратувати, але на-
дармо. Прикликали лѣкаря,
але и той нѣчого не помѣгъ.
Миколай Сидорякъ похо-
дивъ зъ Горлицкого повѣ-
та, села Волѣвца. Оплакує
его жена и трое дрѣбныхъ
дѣтей. Въ его похоронѣ бра-
ли участь Братство Трехъ
Святителей Р. Н. Союза ч.
35, и Братство святого Им-
риха, ч. 124 въ Соединенію.
Отець М. Валогъ зъ Трав-
геръ приѣхавъ на Гвигни,
де лежало тѣло небѣщика,
вѣдѣравивъ похоронъ зъ
парастасомъ, почѣмъ вы-
голосивъ гарну проповѣдь,
яка порушила до глубины
сердце зѣбранныхъ такъ,
що не було такого, тобы
незаплакавъ. Коло хаты, на
дорозѣ и на цминтари бу-
ли читані Евангелія. Тѣло
небѣщика зложено на вѣч-
ный супочинокъ на рускомъ
цминтари въ Травгеръ, Па.
До гробу спустили его Бра-
тя обохъ сполковѣхъ.

Пропу и наминаю всѣхъ
нашихъ Русинѣвъ живучихъ
ту на свободной земли, що-
бы чимъ скорше приступали
до братствъ, щобы не-
вѣдѣклади зъ дня на день
зъ пейды на пейду, бо

смерть ничъ не вѣдѣкладе,
але бере здоровыхъ и хо-
рыхъ, молодыхъ и старыхъ
безъ жадной выгварки. Ось
згаданный членъ нашего
Братства доперва мавъ 36
лѣтъ и зовѣмъ бувъ здо-
ровъ а однакъ мусѣвъ умер-
рати и полишати Братства
и жену и дѣти въ старомъ
краю, котрі и до днесъ о
своимъ родичу незнають
що ся зъ нимъ стало. Не-
хайже каждый приступає
до братства, щобы забеспе-
чити свою родину, та щѣ-
бы его тѣло було похоро-
нене зъ найлѣпшимъ поряд-
комъ.

Петро Завада, секр.

НОВИНКИ.

— ЩО коштують теле-
грамы зъ поля войны? Якъ
Росія и Японія выдають те-
перъ сотки миліонѣвъ на ве-
дене войны такъ редакція
газетъ мусятъ выдавати ты-
сячѣ на вѣсти зъ военного
терену. Выдатки на теле-
грамы дотикають въ пер-
шій мѣрѣ великій свѣтовій
дневники въ Новѣмъ Йорку
и Лондонѣ. С се переваж-
но богаті газеты, що удер-
жують на боевомъ теренѣ
своихъ корреспондентѣвъ. Зъ
Япаніи до Лондона е понадъ
12,000 авглійскихъ имиль.
Телеграма выслана зъ Нага-
сакі йде каблемъ до Ша-
нгаю въ Китаю; звѣдтамъ дро-
тами здовжъ морского бере-
га до Сингапуръ, дальше ка-
блемъ черезъ Борнео, Се-
нанъ, заливъ Бенгалскій,
Мадрасъ, Бомбай, Адень,
Александрію, Средземне
море, Мальту до Лѣсбоны
и вкѣнци по 7-годинной до-
роѣ приходитъ до Лондо-
на. Кажде слово такой те-
леграмы по зниженой газе-
тарской цѣнѣ коштує 1 до-
ляръ. Короткі телеграмы
до редакцій и приватній пла-
тятъ по 3 доллары за слово.
Бувають телеграмы зъ опи-
сомъ битъ, що коштують
по 200, 300, 400, и 1000 до-
ларѣвъ. Коли война протя-
не ся, то большій редакціи
выдадутъ на вѣсти зъ поля
войны по колькасотъ ты-
сячѣ. — Наибольшими аген-
ціями телеграфическими на
далекѣмъ Сходѣ е богаті
Eastern Comrapu и «Велике
Товариство пѣвнѣчне». Се
два головні жерела вѣстей,
на якій нинѣжде весь свѣтъ.

— НА Народный Фондъ
надѣслали:
Excelsior, Pa. Ив. Глова у
Леон. Ропицкого 3.77; Cross-
fork, Pa., Теод. Панцѣо 9.30;
Ramey, Pa. Русины черезъ
о П. П. 5.00; Ansonia Conn.
Т. Цѣркоть 2.30; Syracuse,
N. Y. Андр. Варянь 5.00;
Northampton, Pa. о. Н. Дми-
тровъ 5.00; New York Сем.
Богачикъ у Т. Фещука 4.60.
— Разомъ \$34.37.

— ГАЛИЦКО-РУСКИЙ ча-
сописи одержали звѣстку
черезъ Вѣденъ, бытъобы-
руске населене мармароско-
го комітату на Угоршинѣ,
въ числѣ около 300 тысячь
душъ, звернуло ся до серб-
ского гр. православного е-
пископа въ Будѣ зъ заявою,
що хотять приступити до
сербской православной цер-
кви. Епископъ, сповняючи
бажане Русинѣвъ, выславъ

до нихъ архидіакона Петро-
вича. Запытані о причину,
мають Русины вѣдѣповѣдати,
що бажають повернути до
вѣры „своихъ батковъ“. —
Ся вѣсть дуже имѣвѣрна, бо
и ту въ Америцѣ ширить
ся мѣжъ угорскими Русина-
ми право — та царославіє. А
последними часами прояв-
лає ся мѣжъ ними сильный
поворотный рухъ, отже за-
несено заразу й до старого
краю. На добавокъ угорскі
Русины терпятъ богато
вѣдъ мадаризаціи и не див-
ниція, що хочуть увѣдѣни-
ти ся вѣдъ власти Мадаро-
новъ.

— НАДѢ угляными май-
нами компаніи „D L & W.“
у Вестъ Скрентонѣ, Па, за-
пало ся богато домѣвъ на-
слѣдкомъ заваленія майновъ.
Загаломъ запало ся около
40 акровъ, але на щасте жи-
те нѣхто не втративъ при-
томъ.

— ВСЮДЫ мы найтем-
нѣйшій! Офіціальная стати-
стика выказує, що мѣжъ
857 тыс. 406 емигрантами,
котріи минулаго року при-
чалили до Нью Йорку, було
185 тысячь 667 анальфебе-
товъ, себто неписьменныхъ.
До найтемнѣйшихъ и най-
меньше просвѣченныхъ при-
шельцѣвъ належать галиц-
кы Русины — зъ пѣдъ поль-
ско-шляхотской кормиги.
Було мѣжъ ними ажъ 49
процентъ анальфебетѣвъ. О-
пѣсля йдуть Италійцѣ изъ
48 процентъ анальфебетами,
Литовцѣ 47 процентъ, Бол-
гары, Сербы и Черногорцѣ
45 процентъ, Поляки 32,
російскі, польскі и ру-
мунскі жида 26, Испан-
цѣ 9, Нѣмцѣ и Французы
4, Чехи 3, Шкоты и Сканди-
навцѣ 2, а Данцѣ, Нор-
вежцѣ и Шведы 1
процентъ. Отже зъ тыхъ
всѣхъ народѣвъ, мы най-
темнѣйшій. — Мѣжъ азійски-
ми пришельцами наибольше
анальфебетѣвъ выказу-
ють Сирійцѣ, бо майже 54
процентъ, а дальше Япон-
цѣ 27. — Китайцѣ (Чайны)
перевисають насъ о пѣле
небо, позаякъ каждый зъ
нихъ умѣвъ писати и чи-
тати. Сумне, але правдиве!

— ПЕРЕДѢ рокомъ по-
тягнено до судовои одѣв-
чальности царославного М.
Шарака зъ Мейфілдъ, Па. за
продажу пива и горѣвки
безъ „лайсенсу“, себто безъ
дозволу властей. Обвинуваче-
ный щезъ тодѣ одначе
зѣ скрентоньского овиду
ще передъ выданемъ засуду,
а власти не могли его нѣ-
якъ вѣдѣшукати. Ажъ сими
днями зловлено утѣкача въ
Питсбургѣ, Па. и вѣдѣстав-
лено до Скрентонѣ, де сер-
дега вѣдѣсидитъ 4 мѣсячну
визницю и заплатитъ 500
долларѣвъ грошевой кары.

Такъ доносятъ англійскі
часописи.

— НЕВЫСЛѢДЖЕНІ
доси злодуюи вломали ся
оногды въ ночи до „офи-
су“ электричной зелѣзницѣ
„Лорель Лайнъ“ въ Пит-
стонѣ, Па., и розсадили
касу динамитомъ, забрали
все, що лише було у нѣй
цѣвного. Навѣтъ билетѣвъ
ѣзды — „тикѣтовъ“, не ли-
шили.

— БОГАТЫЙ наборъ
приведено оногды до Сѣнъ
Франсиско, Кол. на кора-
блѣ „Чайна“. Було на нь-
му 787 пачокъ опіумъ, вар-
тости 400 тысячь долларѣвъ
1935 белъ шовку, вартости
1 миліонъ 345 тысячь до-
ларѣвъ и японского золо-
та за 1 мил. 75 тыс. долла-
ровъ. Все те прійшло зъ
Китаю и Японіи.

Духовна пѣсня ч. 3.

(Изъ пѣснѣвъ болгарскихъ 77.)

Дайте Богу хвалу всѣ,
Вѣтъ вѣчнає нашъ дѣнь,
Любовю Своєю Вѣтъ
Дасъ радости починѣ.

Все, що намъ дасъ зъ весны
Повне е Его любви
Все, що лѣто намъ несе
Его дары и сесе.

Иде стадо по степѣ,
Женцѣ въ рядъ кладуть снопы,
Птицѣ радѣсно поютъ
Богу хвалу вѣдѣдаютъ.

За те Господи, Тобѣ,
Мы складаемъ дяку всѣ
На великій Твоѣй олтаръ:
Ты нашъ батько и нашъ Царь!
И. Колесниковъ.

Читайте дѣти!

Даемо вамъ до розвязанія
слѣдуючу загадку:

Поставте у каждый зъ
девятиохъ малыхъ квадра-
тиковъ (squares), котріи по-
низше бачите, одно зъ слѣ-
дующихъ чиселъ 1, 2, 3, 4,
5, 6, 7, 8, 9, але такъ, що-
бы кожде зъ тыхъ чиселъ
было толькѣо разъ напи-
сано и, щобы сума чиселъ
находячихъ ся въ трехъ
квадратикахъ рахована вѣдѣ-
перекъ, зъ горы въ долину
и навскѣсѣ дала всегда чи-
сло 15.

15	15	15	15	15
15				15
15				15
15				15
15	15	15	15	15

Розвязку присилайте на-
дальше до 15. Марца 1904
на адресу:

Svoboda,
R. D. Box 353, Scranton, Pa.

По 15-омъ Марци имена
всѣхъ дѣтей, що пришлютъ
добру розвязку будутъ вло-
жені до скриночки и льо-
совані. Дитина, котрой имя
найперше буде вытягнено
зѣ скриночки достане въ
дарунку книжочку „Лѣвъ
Микита“, друга достане
„Пригоды Донъ Кихота“
а трета „Оповѣданя для дѣ-
тей“.

Календаръ Р. Н. Союза на рокъ 1904.

се така книжка, котру не
лишь каждый членъ Союза,
але каждый американь-
скій Русинъ повиненъ
мати.

Въ Календарі Союза кре-
мѣ многихъ пожиточныхъ и
цѣкавыхъ рѣчей знайдете
такожъ 20 прекрасныхъ
образковъ.

Цѣна лишь 25 центѣвъ.
Календарѣвъ безъ грошей
высласать.

JOHN J. CAMPTON
Католицкий похоронникъ.
Вынаймае тано керитъ
— ту и на околицю. —
410 WEBSTER STR., - SHAMOKIN PA.

ГАВРИЛЪ МАЛИНЯКЪ
WHOLESALE
Cor. Franklin & Spruzheim Sts.
SHAMOKIN, PA.

Мое заведение на складе свѣже, доброе пиво въ великихъ и малыхъ бочкахъ въ наилучшихъ броваровъ, горьвки и ликеры наилучшего гатунку. Братя! заставляйте у своего!

РУССКІЙ КРАВЕЦЪ
Въ Шамокинъ, Па. мешкае
русскій кравецъ
ПЕТРО КУЗМИЧЪ
425 N. Shamokin str.
Робить вѣтъ всѣмъ
убраня мужеск
складно и дешево.
Хто у него замовитъ
убраня, нѣколи того
не пошлаетъ.

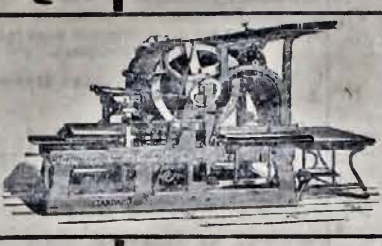
СЕМАНЪ МИТРЕНКО
готельничій
на River st., OLYPHANT, Pa.
Хочешъ выпити гаренько?
Заплати се де Митренко;
Готель, виску, пиво мае,
Повня склянки доливаетъ.
6 цигара, 6 и гали
На мѣтинѣ, на забавѣ:
Тамъ посидишь, потужаешь,
Вечуешь неодню цѣкаве, —
А шо выпьешь, то внай брата,
Побе дальше, нѣтъ у цыты!

ОДИНОКІЙ РУССКІЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str., JERSEY CITY, N. J.
Каждый Русскій мавчій яку небудь
потребу въ Нью Йорку, чи въ околицѣ,
повинантъ вступити до того готеля, бо
тутъ достаетъ наилучший и найтаншій
напитки всякого рода и пораду, да най
лучше ку: или шифкарту.

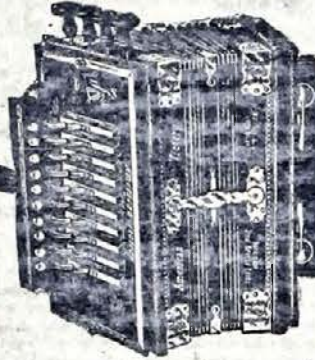
Dr. F. J. Meek,
(МИКОЛАЙЧИК.)
СПЕЦИАЛИСТ
СЛАБОСТЕЙ
ЖІНОЧИХ,
ДИТЯЧИХ
І ВЕНЕРИЧНИХ.
Женея при пороки дѣлають
особливой оцінѣ.
Офіс: 227 N. Shamokin Str. | Телефон
SHAMOKIN, PA. | Nr. 1673

Юліанъ Копистаньскій
(JULIAN KOPYSZANSKI)
424 Shamokin Str., ШАМОКИНЪ, ПА.
Перворядный салонъ русскій. — Найлѣпшій напитки
можно ту достати, якъ: пи-
во на шклянки и бутельки,
вина розматого гатунку,
горьвки досконалы, цигара
дуже добры.
Спавѣтъ Братя Русины до своего брат-
чика Юлія!

ST. HERMAN'S
BENEVOLENT
SOCIETY
1888
Виробляе брате-
въ машлѣ, шапки,
водолазы, куртки,
униформы.
Цѣны и проб-
ны высылаетъ даромъ.
Можете писати до насъ по рукамъ, сло-
виськи або польськи.
R. H. Morgan, 23 N. Main str.
SHAMOKIN, PA.

Друкарня „Свободы“
ВЫКОНУЄ:

ТИКЕТЫ, на пивниці, бага-
выправки, представлєня,
ПАВЕРЫ листові,
КОВЕРТЫ для братствъ и
поодинокихъ людей.
СТАТУТЫ братскі,
КНИГИ параф. и братскі,
КНИЖКИ коляторскі, брат-
скі и т. п.,
ПЛЯКАТЫ,
ЦИРКУЛЯРЬ
и взагалѣ всѣ работы друкарскі
!!!СТАРАННО, ТАНО И НА ЧАСЪ!!!
АДРЕСЪ: **SVOBODA,**
BOX 353, SCRANTON, PA.

ИВАНЪ ГЛОВА
JOHN GLOVA (POSTMASTER)
— въ —
Excelsior, Pa.
ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.
Всякій потрібнй рѣчь до житя, якъ такожъ
можно купити убраня майнерскі и звичайні.
Посылає такожъ грошѣ до всѣхъ частей
свѣта, скоро, тано и беспечно.
Продає шифкарты.
Не вѣдь нынѣ вже знають люде солідного
Ивана Глоу.

ГАРМОНІЇ!

Найлѣпша, найсильнѣйшій и най-
таншій гармоній можете достати у
мене. — Пишѣть по великій цѣн-
никъ зъ образками, въ котромъ
найдете машинки до друкованя,
годинки, що кукають и грають,
гусль, басы, клярнеты, красивѣй-
ки, бритвы, печатки и много дру-
гихъ новыхъ а потрібныхъ рѣчей.
S. KELTONIK, PUNXSUTAWNEY, PA.

Одень зъ наибольшихъ
броваровъ въ
Америцѣ.
ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПО-
СОБЪ, ВЕЗЪ ВСЯКИХЪ
ПРИМѢШОКЪ.
Хто лишъ разъ по-
коштує сего пива, то
иного вже не хоче
пити.
Голова вѣдь него
нѣколи не болить,
бо есть здоровье и по-
живно.
НЕ ТРЕБА ЕГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО
ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТИ.
E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.
Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

\$5-ый цѣсарскій ЭЛЕКТРИЧНЫЙ ПОЯСЪ за 1 доллара.
Щобы впровадити нашъ \$5.00
Цѣсарскій Электричный Поясъ
спородамо въ протягу слѣду-
ющихъ 30 днѣвъ 10.000 сикъ
поясовъ по невычайно низ-
кой цѣнѣ с. в. по 1 ДОЛ.
ЛѢЧИТЬ ПОДАСЪ СМУ. Руматизмъ, нервово ослаблене, хоробы сердца,
остре переходжене, диспепсію, хоробы печѣнокъ, боль въ грудяхъ,
боль головы, гриппъ, хоробы почекъ и желудка, слабости жѣночій, боль
въ крижахъ и т. п. УСУВАЄ БОЛЬ ВЪ ПРОТЯГУ ОДНОГО ДНЯ. Тысячъ
людей вылѣченыхъ кожного дня. Больше якъ 4.750.000 людей уживає
ихъ нынѣ. ПИШѢТЬ ДНЕСЬ и залучѣть \$1.00 а мы пошлемо вамъ
поясъ и оплатимо пересылку.
C. J. Karoun, Co., 1015 Collins Str., Joliet, Ill.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНИЧНЫЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co. Ltd.
— въ —
SHAMOKIN, PA., 327 Shamokin st.
Наибольшій русскій компанічний сторъ въ Аме-
рицѣ. Заложеныи ще въ роцѣ 1889, а теперь
побольшеный, украшеный и на ново
урядженый. Новый домъ великій,
красный, котрый компанія ку-
пила 1896 року за \$18.000
доказує, що може ком-
панічна работа. — Всѣ ро-
зумні Русины належать до той
компаніи, купують зѣ своего власно-
го стору значить, спомогають самыхъ
себе. — Мѣсячно обертає сторъ сумою \$5,500.00
Заряджуютъ нимъ:
Н. Габура, М. Колодѣй и М. Пелягъ.

SOCIALISM is the coming issue in politics.
You may be for it or against it, but in either case
you need to understand it, and so you need to read
The International Socialist Review
Ask your newsdealer for it or send 30 cents for a
three month's subscription and a copy of Social-
ism and Farmer. No free copies.
CHARLES H. KERR & COMPANY, Publishers,
55 FIFTH AVENUE, CHICAGO

ЧОГО ТЕРПИТЕ?
ЧОМУ СЯ ТРАПИТЕ, КОЛИ ЛЕГКО МОЖЕТЕ ВЫЛѣ-
ЧИТСЯ ИЗЪ СВОИХЪ ХВОРОСТЕЙ?
Прочитайте собѣ низше наведенныи подяки, котрымъ
писали люди дякуючи Проф. Д-ръ Е. С. Коллинсови
за сохраненіе своего здоровья. Подѣбныхъ подя-
кованій мае онъ дуже много, но задля браку мѣ-
сця, неможемо всѣхъ помѣстити.
ПУБЛИЧНЫИ ПОДЯКОВАНИЯ.

Многоу. Проф. Коллинсъ!
Дуже бы мене тѣплого щобы
сте изволили принять тыхъ мо-
ихъ цѣсколькѣ лѣвъ при доб-
ромъ здоровьи. Доношу вамъ,
що по ужитю вашихъ лѣковъ я
чувствую ся цѣлкомъ здорова, не
чувствую уже болѣвъ въ тѣлѣ,
маю добрый апетитъ зъ вѣсѣмъ
естьмъ спокойна. Ваше глубокое знаніе въ лѣченіи
тяжкихъ болѣзней поручаю вѣсѣмъ нашимъ краян-
камъ.
Съ почтениемъ
Анна Обшертъ,
Pottstown, Pa.
374 Aple Street.

Многопоч. п. Проф. Коллинсъ!
Пишу вамъ радостну новину, но
неможу знатий на досытъ слѣвъ,
щобымъ вамъ могла подякувати
за вашу помощь и лѣки, котрымъ
мене такъ короткомъ часѣ уздо-
ровили. Мада я передъ вами мно-
го докторовъ, але жадеи менѣ
не помогъ и для того и раджу,
кто терпитъ на яку нибудь внутренну слабость, що-
бы удавъ ся до Проф. Коллинса а той вамъ напевно
поможе.
Анна Нѣмецъ,
Hoboken, N. J.
1210 Garden Street.

Высокок. Проф. Д-ръ Коллинсъ!
Майже одень роцъ лѣчили ме-
не инши докторы на гостецъ але
менѣ непомогли и ужемъ ся гото-
вилъ на смерть. Я немогу вамъ
досытъ подякувати за тоє добро-
дѣйство якое вы менѣ преказа-
ли, зъ такъ важной и надѣ мѣру
болѣзней слабости.
Пріймѣть хотѣи ширин подяки!
Яковъ Хомичъ,
South Bridge, Mass.
53 E. Main Street,

Лѣкаря найлѣпше хвалять подяки и свѣдоцтва нимъ выздоровленныхъ людей.
ПРОФ. Е. С. КОЛЛИНСЪ достає що день больше лѣстовъ, въ которыхъ дяку-
ють ему выздоровленныи пациенты. Здоровье есть правдивымъ щастемъ! Проф.
Д-ръ Е. С. КОЛЛИНСЪ есть извѣстнымъ каждому п. славнымъ на цѣлѣй слѣтъ
лѣкарь, котрый умѣе и тамъ щастіе и блаженство привернути, где уже другиі
лѣкарь стратили цѣлкомъ надѣю на выздоровленіе пациента. Онъ говоритъ,
що причиною смерти много людей есть застареніе и занедбаніе слабости. Належи-
тыи лѣки, рѣшуче познаніе слабости и добре захованіе лѣкарскихъ приписовъ,
приносьт певне выздоровленіе. — Терпите на слабость, на котру дармо гляда-
ли сте помочи у другихъ лѣкаровъ, котрымъ вамъ ще згѣршили слабость лихимъ
лѣченіемъ? Маєте яку внутреню або верхню слабость? Або зъ причины засту-
дження и занедбаня маєте нездоровый желудокъ, груди, плюца
або другиі тѣлесныи органы? Терпите може на яку тайну слабость?
Не тримайте вапу слабость въ тайнѣ, не ганьбѣтъ ся, але безъ вагана
удайте ся съ полнымъ довѣріемъ до Проф. Д-ръ Е. С. КОЛЛИНСА, у которого
наискорше найдете помощь проти всѣхъ слабостей.
Проф. Д-ръ Е. С. Коллинсъ способъ лѣченія приносить полекшеніе и
уздоровленіе въ каждомъ выпадку желудковъй слабости, походячой
будто отъ немѣрного ѣдженя або въ загалѣ зъ какой нибудь иной причины.
Недуги нерокъ (почокъ), котрымъ суть дуже небезпечныи, познає рѣшучо
и вылѣчитъ въ короткомъ часѣ. При лѣченю РЕВМАТИЗМУ усуває не только
боль, але такожъ своимъ лѣками чиститъ кровь, выганяє зъ тѣла зародки хво-
роты. Тымъ способомъ на всегда уздоровляє хворого.
Кто неможе особливо явити ся у Проф. Д-ръ Е. С. КОЛЛИНСА закладѣ,
нехай докладно опише свою недугу и зашле на слѣдуючій адресъ:
PROF. DR. E. C. COLLINS,
140 W. 34th Street,
NEW YORK.
Хворыи принимаютъ ся въ его закладѣ отъ год. 10. рано до 5. вечеръ. Въ
вѣвторокъ и пятницю отъ год. 10. рано до 8. вечеръ.
УВАГА: На жаданіе посылаю книжочку „Радця здоровья“, кто пришле въ
стемпильнахъ оплату почты.

Гей Русины! чи живете вы до-
рогу до дешевого и доброго ку-
па? Она веде просто до
Юрія Хилыка
въ OLYPHANT, PA.
Вы его пенио добре знаете. Въ него
знайдете одинокій, найдешевшій, най-
лучшій и наймоднѣйшій сторъ зъ
убранями. Купите добре „шифкарту“ и
скоро а безпечно пошле вамъ грошѣ до
старого краю. Не гадайте однакъ, що то
еже все — нѣ! Вѣдь мае ще найпарад-
лѣйшій салунъ въ мѣстѣ подѣ назвою:
Anthracite Hotel.
Тамъ доперва погостите
ся, якъ въ рѣднои бабки на
весѣлю.
РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНЯ
TROMETTER'S
(Тромейтеръ)
при Рединьскімъ днѣвъ въ Shamokin, Pa.
Свѣдана, Обѣды, Вечерѣ
Въ кождомъ часѣ можна достати
такъ горячій якъ и зимній перекуски.
Потравы прилагодженіи на европей-
скій способъ, дуже смачно. Услуга
солідна. Окремѣ комнаты для родинъ.
Наилучшій вина, пива, ликеры, горьвки
и всѣ можливѣ напитки. Цѣна дуже
мала.